

Biz bazar iqtisadiyyatını vergi yolu ilə tənzimləməliyik.

Heydər ƏLİYEV

Vergilər

№ 50 (690) ■ 25 dekabr 2013

www.vergiler.az

Qiyməti: 40 qəp.

Bakı şəhərinin bütün problemləri həllini tapmalıdır

Dekabrın 23-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin sədrliyi ilə «2011-2013-cü illərdə Bakı şəhərinin və onun qəsəbələrinin sosial-iqtisadi inkişafına dair Dövlət Proqramı»nın icrasının yekunlarına həsr olunmuş konfrans keçirilmişdir.

Prezident İlham Əliyev əvvəlcə Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin binasında 2011-2013-cü illərdə paytaxtda və ətraf qəsəbələrdə həyata keçirilən yenidənqurma tədbirlərini əks etdirən fotostendrlərlə tanış olmuşdur. Fotostendrlərdə Bakıda və ətraf qəsəbələrdə sosial inkişaf və infrastruktur layihələri, o cümlədən turizm, mədəniyyət, sahibkarlığın inkişafı, həmçinin ətraf mühitin qorunması sahələrində həyata keçirilən çoxsaylı tədbirlər barədə məlumatlar verilir.

Tədbirdə geniş məruzə ilə çıxış edən Prezident İlham Əliyev demişdir ki, son 10 ildə Azərbaycanın əldə etdiyi böyük uğurlar paytaxt Bakı və onun qəsəbələrinin uzun illərdən bəri yığılıb qalan problemlərin həllinə böyük imkanlar açmışdır. Respublikamızın 2003-cü ildən böyük inkişaf yolu keçdiyini diqqətə çəkən dövlətimizin başçısı vurğulamışdır ki, həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində bu il qeyri-neft sektoru da yüksək dinamizmlə artır: «Bütövlükdə 2013-cü ildə

“2011-2013-CÜ İLLƏRDƏ BAKI ŞƏHƏRİNİN VƏ ONUN QƏSƏBƏLƏRİNİN SOSIAL-İQTİSADI İNKİŞAFINA DAİR DÖVLƏT PROGRAMI”NIN İCRASININ YEKUNLARINA HƏSR OLUNMUŞ KONFRANS

Bakı, 23 dekabr 2013

Azərbaycanın uğurlu dinamik inkişafı təmin edilmişdir. İl ərzində qarşıda duran bütün vəzifələr icra edilmişdir, iqtisadiyyat artmışdır. Dünya miqyasında müqayisə etsək görərik ki, Azərbaycan iqtisadiyyatı ən yüksək templərlə artır. Bu il ümumi daxili məhsul təxminən 6 faiz, qeyri-neft sektorumuz isə təxminən 10 faiz artmışdır.

2003-2013-cü illərin ölkəmiz üçün kifayət qədər çox uğurlu olduğunu deyən Prezident İlham Əliyev əlavə etmişdir ki, son on il ərzində dünyada iqtisadi cəhətdən Azərbaycan qədər inkişaf edən ikinci ölkə yoxdur: «İqtisadiyyatımız 300 faizdən çox - 3,4 dəfə artmışdır. Yoxsulluq şəraitində ya-

şayanların sayı kəskin şəkildə azalmışdır. İndi Azərbaycanda yoxsulluğun səviyyəsi 5 faizdən bir qədər çoxdur. Yəni inkişaf etmiş ölkələrin səviyyəsindədir. Biz həтта inkişaf etmiş bir neçə ölkəni qaçaqlayırıq. İşsizliklə bağlı məsələlər öz həllini tapır. İşsizlik çox aşağı səviyyədədir, 5 faiz səviyyəsindədir. Bakı şəhərində isə məncə, bütövlükdə bu məsələ öz həllini tapmışdır».

Prezident İlham Əliyev görülmüş tədbirlər nəticəsində Bakı şəhərinin simasının əsaslı şəkildə dəyişdiyini, abadlıq-quruculuq işlərinin bundan sonra da inamla davam etdiriləcəyini vurğulamışdır: «Bakıya gələn hər bir qonaq bunu

qeyd edir və öz təəccübünü gizlədə bilmir. Mənim çoxsaylı təmaslarımda, xarici qonaqlarla görüşlərimdə, demək olar, onların mütləq əksəriyyəti qeyd edir ki, Bakının bu dərəcədə gözəl olduğunu gözəlmirdilər. Bakı gözəl şəhərdir, gözəl təbiəti, gözəl ab-havası vardır. Bakının gözəlliyi tək binalarda deyildir. Bakının gözəlliyi şəhərimizdə olan tarixi ab-havadadır. Gözəl şəhərlər, gözəl binalarla dolu olan şəhərlər vardır. Ancaq şəhərin gözəlliyini bunlar müəyyən etmir. Bakının özünəməxsus, spesifik bir aurası, tarixi, tarixi siması vardır. Mən şadam ki, son illər ərzində biz Bakının tarixi simasını qoruya bilmışıq».

Dövlətimizin başçısı paytaxtın və onun qəsəbələrinin inkişafını nəzərdə tutan dövlət proqramlarının uğurlu nəticələr verdiyini də xüsusi diqqətə çatdırmışdır: «Bakı şəhərinin və onun qəsəbələrinin sosial-iqtisadi inkişafına dair ikinci Dövlət Proqramı qisməddətli proqram idi. Cəmi iki il yarımı əhatə edirdi. Mən başa düşürdüm ki, bu, çox az bir müddətdir. İki il yarım ərzində bütün məsələləri həll etmək mümkün deyildir. Ancaq qarşıya hədəf qoyulmuşdur ki, biz nə qədər mümkündürsə, Bakıda bütün problemlərin həllinə tez nail olaq. Proqram qəbul olunan dan sonra onun icrası başlamışdır. Əlbəttə ki, dövlət büdcəsində Bakı şəhərinin və onun qəsəbələrinin inkişafı məsələləri öz əksini tapmışdır».

Konfransda çıxış edən Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Hacıbala Abutalıbov, iqtisadiyyat və sənaye naziri Şahin Mustafayev, «Azərsu» Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin sədri Qorxmaz Hüseynov, «Azəristiliktəchizat» Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin sədri Yasər Həsənov «2011-2013-cü illərdə Bakı şəhərinin və onun qəsəbələrinin sosial-iqtisadi inkişafına dair Dövlət Proqramı» çərçivəsində həyata keçirilən tədbirlər, əldə olunmuş uğurlar və planlaşdırılan layihələr barədə ətraflı məlumat vermişlər.

Konfransda yekun nitqi söylə-

yən Prezident İlham Əliyev proqramın icrası vəziyyətini qənaətbəxş qiymətləndirmiş, eyni zamanda, qarşıda duran vəzifələrdən söz açmışdır. Dövlətimizin başçısı vurğulamışdır ki, ötən illərdən icrasına başlanmış layihələr qarşıdakı dövrdə sürətlə davam etdirilməli, paytaxtın infrastruktur obyektlərinin müasirləşdirilməsinə diqqət artırılmalıdır: «Hələ görüləsi işlər çoxdur. Biz çalışmalıyıq ki, Bakıda istiləyi 100 faiz təmin edək. Bu, həm bir tərəfdən sosial bir layihədir, eyni zamanda, istilik olan yerdə elektrik enerjisinin tələbatı da azalır. Çünki qış aylarında qızdırıcılara ehtiyac qalmayacaqdır. Yəni bu işlər kompleks şəkildə öz həllini tapacaqdır. Elə olmalıdır ki, hər bir vətəndaş evində krani açığı suyu ala bilsin, istilik də, qaz da, işıq da olmalıdır. Yəni bu, hansısa böyük qəhrəmanlıq deyildir. Bu, təbii ehtiyaqlardır. Biz bunu təmin etməliyik. Vaxtilə bunlar olmayıb. Həmişə bizim vətəndaşlarımız əziyyət çəkiblər. Ancaq olmalıdır və olacaqdır. Azərbaycan kimi inkişafda olan ölkədə, Bakı kimi gözəl bir şəhərdə biz belə problemləri saxlaya bilmərik, buna dözmə bilmərik».

Prezident İlham Əliyev konfransda aidiyyəti strukturların rəhbərlərinə paytaxtın mövcud problemlərinin həlli ilə bağlı tövsiyə və tapşırıqlarını vermişdir.

Dünya səviyyəli turizm kompleksi

Dövlətimizin başçısı «Şahdağ» qış-yay turizm kompleksində olmuşdur

Prezident İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva dekabrın 19-da Qusar rayonunun ərazisində inşa edilmiş «Şahdağ» qış-yay turizm kompleksində olmuşlar. Kompleksə bağlı dövlətimizin başçısına məlumat verilərək bildirilmişdir ki, «Şahdağ» qış-yay turizm kompleksi dünyadakı bu tipli komplekslərdən nadirliyi və universallığı ilə fərqlənir.

Qusar rayonunun mərkəzindən 32 kilometr məsafədə, Şahdağ Milli Parkının ərazisində yerləşən kompleksin tikintisinin hazırılıq işlərinə 2006-cı ildən başlanılmışdır. Ötən dövr ərzində kompleksə çəkilən avtomobil yolu genişləndirilmiş, körpülər tikilmiş, torpaq sürüşmələrinin qarşısının alınması üçün mühafizə tədbirləri həyata keçirilmişdir.

Dəniz səviyyəsindən 1300-2300 metr yüksəklikdə yerləşən və ərazisi 2058 hektar olan bu turizm obyekti Azərbaycanda dağ-xizək və digər qış idman növlərinin inkişafı üçün hərtərəfli imkanlar açır. Ölkəmizdə qeyri-neft sektoruna mühüm töhfə olan «Şahdağ» qış-yay turizm kompleksinin 2 nömrəli kanat yolu və xizək eniş öz möhtəşəmliyi ilə fərqlənir.

Prezident İlham Əliyev və xanımı beşulduzlu «Pik Palas» otelinin açılışında da iştirak etmişdir. Paytaxtdan 230 kilometr şimalda, «Şahdağ» qış-yay turizm kompleksində yerləşən «Pik Palas» oteli yeni qurulan «PAŞA Hotels and Resorts» şirkəti tərəfindən idarə olunur. «Pik Palas» oteli geniş çarpayılar, rahat qonaq otaqları və iş guşələri, döşəmədən tava-

na qədər uzanan pəncərələr və fransız üslublu evvanları ilə 167 geniş yataq otağı və lüks nömrələri qonaqlara təqdim edir. Bütün qonaq otaqları müasir avadanlıqla təchiz olunmuşdur. Oteldəki restoranlar, barlar və istirahət guşələri dağlarda zövqlə nahar etmək üçün nadir vəhdət yaradır. Mehmanxananın foyesində yerləşən «Chocolat Patisserie» cah-calallıq və rahatlıq aurası yaradır. Burada şokolad trüfeli hazırlanan guşə mövcuddur. «Alpina Brasserie & Wine Bar» gün ərzində nahar etmək üçün nadir inqredientlər və orijinal yeməklər təqdim edir.

«Fujisan Restaurant & Bar» Yaponiya və Koreya yeməklərinin nadir vəhdətini təcəssüm etdirən mətbəxi ilə fərqli təcrübə təklif edir. Xüsusi bayramlar və ya özəl nahar görüşləri üçün bu restoran ideal məkandır. Fitness xidmətlərinə idman zalı, saunalar və buxar otağı, qapalı üzgüçülük hovuzu və cakuzi, açıq havada günəş şüası qəbul etmək üçün isidilmiş üzgüçülük hovuzu daxildir. Dəbdəbəli SPA məkanında çalışan təcrübəli terapevtlər müxtəlif aromaterapiya, masajlar və SPA prosedurları, o cümlədən kosmetik quilluq və müalicə təqdim edirlər. Sütünsüz, hündür

tavanlı, təbii gün işığı ilə işıqlanan «Aksiya» ziyafət zalında ayaqüstü tədbirlər üçün 600-ə qədər, banket üslubunda 350-dək qonağı yerləşdirmək mümkündür.

Sonra Prezident İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva yeni tikilmiş beşulduzlu «Şahdağ» otelinin açılış mərasimində iştirak etmişlər. Dövlətimizin başçısı 2013-cü ilin idman yekunlarına həsr olunan mərasimdə də iştirak etmiş, nitq söyləmişdir. Prezident İlham Əliyev bildirmişdir ki, «Şahdağ» kurortunun yaradılması Azərbaycanda turizmin inkişafına xidmət edir: «Eyni zamanda, ölkəmizin imkanlarını göstərir. Çünki bir halda ki, biz bir neçə il ərzində dünya səviyyəli kurort yarada bilmışıqsə, deməli, bütün başqa sahələrdə də böyük işlər görməyə qadirik. Əslində bugünkü Azərbaycan realıqları bunu təsdiqləyir. Biz strateji xəttimizə sadıq, hədəflər düzgün seçilir, qərarlar, konkret tapşırıqlar verilir, icra müddəti müəyyən edilir və məsələlər öz həllini tapır». Ölkə başçısı qeyd etmişdir ki, bu kurortun yaradılması bir neçə məqsəd güdür. Bu, ölkəmizin qeyri-neft sektorunun inkişafı, dünyada daha da dolğun şəkildə tanınması baxımından mühüm əhəmiyyət daşıyır.

Azərbaycan Prezidenti Qubada yerləşən «Rixos Quba Azerbaijan» otel kompleksinin açılış mərasimində də iştirak etmişdir. Dövlətimizin başçısına məlumat verilmişdir ki, «Rixos Quba Azerbaijan» oteli Qudyalçayın sahilində inşa olunmuşdur. Turistlərin Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportundan «Rixos Quba Azerbaijan» otelinə çatdırılması üçün özel

VIP servis və helikopter xidməti göstəriləcəkdir. Otel kompleksi yeddimetəbəli əsas binadan, 16 villadan, üç restorandan, bir gecə klubundan, əyləncə parkından, qolf sahəsindən və digər müasir xidmət obyektlərindən ibarət olmaqla 210 hektar ərazini əhatə edir. Otelə tennis kortu, voleybol, basketbol, mini futbol sahələri də yaradılmışdır. Villalar 7 otaqdan ibarətdir. Bundan əlavə, sauna, masaj otağı, idman salonu, ev kinoteatrı, istirahət otağı, terraslar və digər xidmət infrastrukturunu müştərilərin ixtiyarına verəcəkdir. Otelin «The Challette» restoranı yüksəklikdə - mənzərəli ərazidə yerləşir. Restorana getmək üçün kanat və avtomobil yolları vardır. Restoran qonaqlara müxtəlif çəşiddə yeməklər təklif edir. Ərazisi 2,6 hektar olan süni gölün ətrafında qurulmuş «Le Coquet» restoranında isə dəniz məhsullarından yeməklər hazırlanır. «Mosaic restaurant» isə otelin əsas iasə obyektini kimi, qonaqlara səhər, nahar və şam yeməkləri təklif edir. Burada fəaliyyət göstərən «Planet Quba» əyləncə mərkəzi 1000 nəfər üçün nəzərdə tutulmuş ailəvi məkandır. Əyləncə mərkəzi bütün növ xidmətlər və hər cür oyun avadanlığı ilə təchiz olunmuşdur. Otelə 4-12 yaşındakı uşaqlar üçün nəzərdə tutulan «Rixos clubda» balacalara əyləncəli proqram təşkil edilir. Burada müxtəlif mərasimlər keçirmək üçün gözəl şərait vardır. Qeyd olunmuşdur ki, kompleksdə 68 hektar əraziyə malik qolf sahəsi vardır. «Rixos Quba Azerbaijan» otelində 300-dən çox daimi iş yerinin açılması nəzərdə tutulur.

2 Vergilər naziri Sumqayıt şəhərində vətəndaşları qəbul etmişdir

3 Vergi ödəyicilərinə xidmət mərkəzlərinin funksiyaları genişləndirilir

4 Qarşılıqlı inam və etimada əsaslanan tərəfdaşlıq modeli

6 2013-cü il: makroiqtisadi göstəricilər

Vergilər naziri Fazil Məmmədov Sumqayıt şəhərində vətəndaşları qəbul etmişdir

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin tapşırığı və tövsiyələrinə uyğun olaraq, mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının rəhbərləri bölgələrdə vətəndaşları qəbul edir, onların qarşılaşdığı problemlərin həllinə köməklik göstərirlər.

Dekabr ayının 20-də vergilər naziri Fazil Məmmədov Sumqayıt şəhərində 2 sayılı Ərazi Vergilər Departamentində Sumqayıt şəhərindən və Abşeron, Qubadlı, Zəngilan, Şuşa rayonlarından olan vətəndaşları qəbul etmişdir. Vergilərin hesablanması, ödənilməsi, nəzarət-kassa aparatlarının tət-

biqi, vergi borcları, vergi nəzarəti tədbirləri sahəsində sahibkarların qarşılaşdıqları problemlər, vergi ödəyicilərinə göstərilən xidmətlər, kiçik sahibkarlığa güzəştli kreditlərin verilməsi, vergi orqanlarına işə qəbul və digər məsələlərlə bağlı 50-yə yaxın vətəndaş vergilər nazirinə müraciət etmişdir.

Qəbul zamanı qaldırılan problemlərin əksəriyyəti yerində həll olunmuş, digərləri nəzarətə götürülmüş, bir sıra məsələlərin araşdırılması və lazımı tədbirlər görülməsi ilə bağlı müvafiq tapşırıqlar verilmişdir. Qəbula gələn vətəndaşlar onlar üçün yaradılmış bu imkandan razılıqlarını bildirmişlər.

«Dövlət qurumlarının online şəffaflığı» hesabatı açıqlanıb

Dekabr ayının 24-də Beynəlxalq Mətbuat Mərkəzində təşkil olunan tədbirdə Media Hüququ İnstitutu (MİH) «Dövlət qurumlarının online şəffaflığı» adlı hesabatını açıqlamışdır. Tədbirdə MİH-in direktoru Rəşid Hacılı çıxış edərək «İnformasiya əldə etmək haqqında» Qanuna əsasən, informasiya sahibi sayılan qurumların internet resurslarının monitorinqinin nəticələri barədə məlumat vermişdir.

Qeyd olunmuşdur ki, «Dövlət qurumlarının online şəffaflığı» hesabatında təqdim olunan nəticələr 67 dövlət qurumunun internet resursunun monitorinqinə əsaslanır və Rusiyanın İnformasiya Azadlığının İnkişafı İnstitutunun metodologiyasından yararlanmaqla aparılmışdır. İnternet saytlarının monitorinqi zamanı saytlara daxil edilənlər olan bilgilər tamlıq, aktualıq və çatımlıq kriteriyaları əsasında araşdırılmışdır. Bu zaman 184 parametrdən istifadə edilmiş, həmin parametrlər 12 parametrdə cəmləndirilmişdir. Monitorinqin yekun

qiymətləndirməsi nəticəsində dövlət qurumlarının internet saytlarının şəffaflıq cədvəli tərtib edilmişdir.

Şəffaflıq cədvəlində ilk pillədə eyni faiz göstəriciləri əldə etmiş Vergilər Nazirliyi, Dövlət Qulluğu Məsələləri üzrə Komissiya və Dövlət Neft Fondu (şəffaflıq faizi - 56%), növbəti pillədə Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu (55% faiz), 3-cü pillədə isə eyni faiz göstəriciləri nümayiş etdirmiş Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi - «ASAN Xidmət», Rabitə və İnformasiya Texnologiyaları Nazirliyi və Mərkəzi Bankın saytları (52 faiz) yer almışdır.

Sonrakı yerlərdə isə, müvafiq olaraq, Hesablama Palatası (47%), Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi (42%), Daxili İşlər Nazirliyi (42%), Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi (42%), Dövlət Sosial Müdafiə Fondu (42%), Ədliyyə Nazirliyi (42%), Torpaq və Xəritəçəkmə Komitəsi (42%) sahələri olmuşdur.

951 nəfərə avtomatlaşdırılmış qaydada pensiya təyin edilmişdir

Azərbaycanda yaşa görə əmək pensiyalarının avtomatlaşdırılması qaydada vahid mərkəzdən təyinatı sisteminin tətbiq olunduğu beş ay ərzində 951 nəfərə bu sistem vasitəsilə pensiya təyin edilmişdir. Dekabrın 11-nə olan statistika əsasında, 951 nəfərin 262-si Bakı şəhərində, 689-u isə bölgələrdə yaşayan vətəndaşlardır.

Azərbaycanda ilk dəfə olaraq pensiyaların avtomatlaşdırılması qaydada vahid mərkəzdən təyinatına bu ilin iyul ayından başlanılmışdır. Bu,

sistemdə şəffaflığın daha da artmasını təmin etməklə yanaşı, vaxt itkisinin qarşısını alınmasına, insan amilinin son dərəcə azaldılmasına şərait yaradır. Yaşadığı əmək pensiyası hüququna malik olan hər bir vətəndaş «190-0 Çağrı Mərkəzi»ə zəng vuraraq hər hansı sənəd toplanmadan real vaxt rejimində pensiya təyinatı hüququnu dərhal reallaşdırmaqla bilər. Əmək pensiyası təyinatı aparılan hər vətəndaşa təyin olunan pensiyanın məbləği və plastik pensiya kartını alacağı müvəkkil bankın filialının ünvanı haqqında məlumatlar bir neçə dəqiqə ərzində çatdırılır.

«İKT ili» ölkəmiz üçün nə ilə yadda qaldı...

2013-cü ilin Azərbaycan «İnformasiya-kommunikasiya texnologiyaları ili» elan edilməsi ilə bağlı Tədbirlər Planı hazırlandı və həyata keçirildi

Azərbaycan ilk süni peykini orbitə çıxardı

«2013-cü ildə respublikamız regionda bir «ilk»ə imza atdı: telekommunikasiya peyki - «Azerspace» orbitə çıxarıldı. ABS-in «Orbital» şirkətinin istehsalı olan bu peyk Fransanın «Arian» şirkəti tərəfindən orbitə çıxarılması dünya informasiya coğrafiyasında Azərbaycanın layiqli yerini təsdiqlədi. Bu hadisə ölkəmizin etibarlı informasiya təhlükəsizliyi sisteminin formalaşmasını təmin etməklə yanaşı, ümumən telekommunikasiya sisteminin inkişafına ciddi tökən verdi. Telekommunikasiya peykinin fəzaya buraxılmasından sonra ölkənin bütün ərazisində internet, beynəlxalq telefon danışıqları, televiziya yayımı və peyk xidmətlərinin keyfiyyətinin yüksəlməsi, qiymətlərin ucuzlaşması üçün güclü zəmin yarandı. Qeyd edək ki, peyk resurslarının 20%-i ölkəmizin yerli tələbatını ödəmək üçün istifadə edilir, 80%-i isə dünya bazarları üçün nəzərdə tutulub. İkinci peyk 2016-cı ildə orbitə çıxarılaçağı gözlənilir.

«Evlərə optika» modelinə start verildi

2013-cü ildə İKT ilə bağlı ən böyük tədbirlərdən biri ölkədə genişzolaqlı internet şəbəkəsinin qurulmasını təmin edən layihənin həyata keçirilməsidir. Bunun üçün Rabitə və İnformasiya Texnologiyaları Nazirliyi (RİTN) Dövlət Neft Fondu ilə birgə tədbirlər həyata keçirir. Pilot layihəyə bu il start verilib və RİTN 2014-cü ildə «Evlərə optika» modeli adlanan bu layihənin daha geniş tətbiqini reallaşdıracaq. Layihə çərçivəsində ölkənin bütün yaşayış məntəqələrinin yüksək sürətli genişzolaqlı internet xidmətlərinə çıxışının təmin olunması başlıca məqsədlərdəndir. Layihə üç il müddətinə nəzərdə tutulub və 2015-ci ilin sonuna kimi respublikanın bütün bölgələrinin ən ucqar kəndlərində belə, sürətli internetin təmin edilməsi mümkün olacaq. Üç ildən sonra bütün ölkə üzrə internetin sürəti 10-100 meqabit-saniyəyə çatacaq. «İKT ili» çərçivəsində görülən ən mühüm işlərdən biri rəqəmsal yayıma keçidin tam başa çatdırılması üçün texniki tədbirlərin gücləndirilməsi olub. Artıq bu proses də yekunlaşmaq üzrədir və gələn ildən ölkənin bütün ərazisində rəqəmsal yayım təmin olunacaq. Qeyd edək

ki, Cənubi Qafqaz, Orta və Mərkəzi Asiya dövlətləri arasında Azərbaycan rəqəmsal yayıma başlayan ilk ölkədir.

Yüksək texnologiya parkları yaradıldı

Bu tip parklar ölkədə innovativ və yüksək texnologiyalar əsasında rəqəbatqabiliyyətli sənaye istehsalının inkişafı üçün münbit şərait yaratmaq, bu sahədə sahibkarlığı dəstəkləmək, qeyri-neft sektorunun davamlı inkişafını təmin etmək və əhalinin istehsal sahəsində məşğulluğunu artırmaq üçün mühüm rol oynayacaq. Artıq layihənin icrası məqsədilə ərazi seçilib və Sumqayıt şəhərində «YT Park»ın yaradılması işlərinə başlanılıb. Park üçün zəruri infrastrukturun formalaşdırılması, maddi-texniki bazanın və idarəetmə qurumlarının təşkili yaxın vaxtlarda başa çatacaq. Bu ərazidə informasiya və kommunikasiya texnologiyaları, telekommunikasiya və kosmos, enerji səmərəliliyi sahələrində tədqiqatlar aparılacaq, yeni və yüksək texnologiyalar hazırlanacaq. «YT Park»-nda elmi-texniki və innovasiya sahələrində tədqiqat və təcrübə işləri aparılacaq.

2013-cü ildə həyata keçirilən digər tədbirlər ölkədə İKT potensialının gücləndirilməsini, İnformasiya Texnologiyalarının İnkişafı Dövlət Fondunun və «Yüksək Texnologiyalar Parkı»nın fəaliyyətinin təşkili, Elektron Təhlükəsizlik Mərkəzinin yaradılmasını, «Elektron hökumət»in formalaşdırılması üzrə tədbirlərin davam etdirilməsini, elektron xidmətlərdən istifadənin kütləviliklə artırılması üzrə fəaliyyətin genişləndirilməsini aid etmək olar. Bundan başqa, il ərzində elektron səhiyyə, elektron təhsil, elektron sənədlər, elektron turizm, elektron notariat, elektron mədəniyyət, elektron arxiv, elektron məhkəmə, elektron ticarət, elektron ödəmə həllərinin tətbiqinin artırılması, «ASAN xidmət» mərkəzlərində göstərilən xidmətlərin elektronlaşdırılması ilə bağlı işlər sürətləndirilib.

İnformasiya təhlükəsizliyi gücləndirildi

RİTN 2013-cü ildə respublikamızın milli təhlükəsizliyinin təmin olunması, informasiya resurslarının qorunması, kibəhücumlərin qarşısının alınması, dövlət idarələrinin elektron xidmətlər sisteminin təhlükəsizliyinin mühafizəsi kimi

çoxplanlı fəaliyyəti də gücləndirib. Xatırladaq ki, milli informasiya təhlükəsizliyi və kibertəhlükələrə qarşı güclü sistemin təşkili məqsədilə Xüsusi Rabitə və İnformasiya Təhlükəsizliyi Dövlət Agentliyi yaradılıb. Agentlik fəaliyyətində olduğu dövr ərzində dövlət orqanları üçün xüsusi rabitenin, xüsusi təyinatlı informasiya-telekommunikasiya sistemlərinin və şəbəkələrinin, dövlət orqanlarının internet şəbəkəsi ilə əlaqəsinin, onların internet informasiya resurslarının məlumat və resurs mərkəzində yerləşdirilməsinin təşkilini, təhlükəsizliyini və inkişafını təmin edən tədbirlər həyata keçirib.

Yola saldıığımız ilin digər mühüm uğurlarından biri İKT Fondunun fəaliyyəti başlanması olub. Fond artıq investisiya yönümlü layihələrin qəbuluna başlayıb. Qurum yeni innovativ layihələrin reallaşması üçün yüksək biliklərə malik mütəxəssislərə üstünlük verəcəyini bəyan edib. Bununla yanaşı, fondun əsas fəaliyyət istiqamətləri kadr potensialının gücləndirilməsi, xarici mütəxəssislərlə birgə araşdırmaların aparılması, güclü idarəetmə bazasının yaradılması, intellektual biznesin inkişafını da nəzərdə tutur.

Vergilər Nazirliyi elektron xidmətlərin çeşidini genişləndirib

Səmərəli və çevik idarəetmə mexanizmlərinin tətbiqində maraqlı olan Vergilər Nazirliyinin fəaliyyətində informasiya texnologiyalarının və elektron xidmətlərin rolu durmadan artır. İnternet üzərindən e-xidmətlərin tətbiqinə ilk olaraq başlamış dövlət qurumlarından biri olan nazirlik 2013-cü ildə bu sahədə işləri sürətləndirdi, yeni xidmətləri istifadəyə verdi. Elektron və mobil imzaların tətbiqi məqsədilə Sertifikat Xidməti Mərkəzi (ASMX) fəaliyyətə başladı. İnternet Vergi İdarəsində hüquqi və fiziki şəxslərin, habelə POS-terminalların onlayn qeydiyyatı, ƏDV-nin depozit hesabı, elektron vergi hesab-fakturaları və s. əməliyyatları üzrə elektron xidmətlərdə «ASAN İmza»nın tətbiqinə başlandı. «ASAN İmza» kartı əldə edən vergi ödəyicilərinin sayı artıq 20 min 600-ü ötürüb. İndiyədək ölkə üzrə «ASAN İmza» ilə 100 mindən artıq xidmət göstərilib. «ASAN İmza» təkcə vergi ödəyiciləri üçün nəzərdə tutulmayıb, bu xidmətdən bütün

vətəndaşlar, dövlət hakimiyyəti və yerli özünüidarəetmə orqanlarında çalışan əməkdaşlar da istifadə edə bilər. Hazırda bu xidmətin digər dövlət orqanlarının və bankların elektron xidmətlərinə inteqrasiyası üzərində iş aparılır. Xidmətlər istismara verildikdən sonra vətəndaşlar öz bank hesablarını internet üzərindən idarə edə, kredit ala və ya özləri haqqında informasiya reyestrlərində olan məlumatlara baxa biləcəklər.

«E-hökumət» layihəsi çərçivəsində davam etdirilən bu xidmətlər bir tərəfdən nazirliyin fəaliyyətinin çevikliyini, şəffaflığını, hesabatlılığını təmin etmiş, digər tərəfdən vergi ödəyicilərinə göstə-

cü il üzrə hazırladığı «İnformasiya cəmiyyətinin ölçülməsi» adlı məruzəsinə ölkəmizin mövqeyi əhəmiyyətli dərəcədə yüksək qeyd olunub. Dünya ölkələrinin internet və mobil rabitə bazarının vəziyyətinin təhlil olunduğu hesabatda 61-ci yerdə qərarlaşan Azərbaycan internet və mobil rabitə bazarının inkişaf göstəricilərinə, internet istifadəçilərinin sayına və genişzolaqlı internetdən istifadənin səviyyəsinə görə MDB-də Rusiyadan sonra ikinci yerdədir. Həmin hesabatda Azərbaycan «Ən dinamik inkişaf edən ölkələr» onluğundakı yerini möhkəmləndirib.

İnformasiya texnologiyalarının yük-

rülən xidmətlərin keyfiyyəti, səmərəliliyi əhəmiyyətli dərəcədə artmışdır.

2013-cü ilin ortalarından tətbiq olunan elektron audit sistemi vergi sektorunda ən mühüm layihələrdən hesab oluna bilər.

Vergilər Nazirliyi hazırda 57 elektron xidmət göstərir və xidmətlərin çeşidinin artırılması istiqamətində işlər davam etdirilir. Vergi ödəyicilərinə göstərilən elektron xidmətlərin spektrinin genişləndirilməsi, e-xidmətlərdən istifadənin kütləviləşdirilməsi qarşıda duran başlıca vəzifələrdəndir. Burada məqsəd gələcəkdə vergi ödəyiciləri ilə birbaşa əyani təmas formalarını məhdudlaşdırmaq, xidmətlərin elektron formada qəbul edilməsinin kəmiyyətinin və keyfiyyətinin genişləndirilməsinə şərait yaradan müasir informasiya texnologiyalarından istifadə etməkdir.

Azərbaycanın beynəlxalq hesabatlarda mövqeyi yaxşılaşdı

Azərbaycanda İKT-nin inkişafı cari ildə bir sıra beynəlxalq qurumların, o cümlədən BMT-nin İnkişaf Proqramının, Beynəlxalq Telekomunikasiya İttifaqının, Dünya İqtisadi Forumunun hesabatlarında müsbət qiymətləndirilib. Beynəlxalq Telekomunikasiya İttifaqının 2013-

sək inkişafı şəraitində 2013-cü ildə ən mühüm layihələrdən biri olan elektron (biometrik) pasportların (yeni nəsil şəxsiyyət vəsiqəsi) verilməsinə başlanılmışdır. Biometrik pasportların verilməsi prosesi Azərbaycanın elektron xidmətlər şəbəkəsinin genişləndirildiyini göstərir.

İl başa çatır, qarşıda isə yeni hədəflər durur...

Rabitə və informasiya texnologiyaları nazirinin müavini İltimas Məmmədovun sözlərinə görə, İKT-nin inkişafı ilə əlaqədar yeni strategiya hazırlanıb və əsas hədəflərə yeni innovativ layihələrin həyata keçirilməsi, investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması, investorların maraqlarının təmin edilməsi və birgə layihələrdə iştirak üçün imkanların genişləndirilməsi, ixrac strategiyasının stimullaşdırılması daxildir. Bu məqsədlə yüksək texnoloji məhsul istehsalı, İKT məhsullarının ixrac potensialının artırılması, müxtəlif təşviqədiçilər üçün həyata keçirilməsi nəzərdə tutulur. RİTN güclü İKT şəbəkəsinin genişləndirmək üçün bu sahəyə investorların cəlb edilməsinə, investisiyaların artırılmasına, daha əlverişli biznes mühitinin yaradılmasına, iqtisadi stimullaşdırma vasitələrinə böyük önəm verir.

Elbrus CƏFƏRLİ

Vergi ödəyicilərinə xidmət mərkəzlərinin funksiyaları genişləndirilir

Vergi ödəyicilərinə xidmətin səviyyəsinin yüksəldilməsi vergi siyasətinin prioritet istiqamətlərindəndir. Vergi ödəyicilərinə xidmət mərkəzlərinin fəaliyyəti haqqında ətraflı məlumat almaq üçün Vergilər Nazirliyinin Vergi ödəyicilərinə xidmət idarəsinin Monitoring şöbəsinin rəisi, baş vergi xidməti müşaviri Azar Şirinova müraciət etdik.

- Azər müəllim, Vergi ödəyicilərinə xidmət mərkəzləri vergi ödəyicilərinin işinin asanlaşdırılması üçün konkret hansı tədbirlər həyata keçirir?

- Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət proqramlarına uyğun olaraq sahibkarlığa dövlət dəstəyi mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi, elektron xidmətlərdən əhalinin istifadəsinin asanlaşdırılması və artırılması məqsədilə 2007-ci ildən başlayaraq bölgələrdə, xüsusən vergi orqanı olmayan şəhər və rayonlarda xidmət mərkəzlərinin yaradılmasına başlanılmışdır. Vergilər Nazirliyi tərəfindən həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində indiyədək 40 şəhər və rayonda Vergi ödəyicilərinə xidmət mərkəzi istifadəyə verilmişdir. Xidmət mərkəzlərinin məqsədi Vergilər Nazirliyinin ayrı-ayrı strukturları tərəfindən göstərilən bütün xidmətlərin vahid məkanda həyata keçirilməsidir. Burada vergi ödəyicilərinə müasir standartlara uyğun xidmət göstərmək üçün hər cür şərait yaradılmışdır.

Vergilər Nazirliyi ilə Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyası arasında imzalanmış Partnyorluq Sazişinə əsasən, mərkəzlərdə xidmət konfederasiyanın nümayəndəsi və aidiyyəti ərazi vergi orqanının əməkdaşı vasitəsilə həyata keçirilir.

Sahibkarların məlumatlandırılması, onlara vergi öhdəliklərinin yerinə yetirilməsində zəruri metodiki köməyin, habelə bütün elektron xidmətlərin göstərilməsi mərkəzlər tərəfindən ödənilməsinə təminatlıdır. Vergi ödəyiciləri vergi orqanına getmədən burada qeydiyyatla əlaqəli, ərizə və bəyannamələrini göndərə bilər, büdcəyə olan vergi borcu, onun yaranma səbəbləri və digər məsələlər barədə lazımı məlumatlar əldə edirlər. Bir faktı qeyd edim ki, təkcə 2013-cü ilin 10 ayında xidmət mərkəzlərində qəbul edilmiş vergi ödəyicilərinin sayı 131625-ə çatmışdır ki, bu da 2012-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 1,5 dəfə, 2011-ci illə müqayisədə isə 2,8 dəfə çoxdur.

- Vergi ödəyiciləri xidmət mərkəzlərinin fəaliyyətindən maksimum şəkildə yararlanma birləşməsi?

- Vergi ödəyicilərinə xidmət sahəsində işlərin sistemli şəkildə həyata keçirilməsi və onların səmərəliliyinin artırılması Vergilər Nazirliyinin diqqət mərkəzindədir. Bu sahədə nazirliyin qəbul et-

diyi «Vergi orqanları tərəfindən vergi ödəyicilərinə göstərilən xidmətlərin inkişafı Konsepsiyasının (2011-2015-ci illər)» xüsusi rolu olmuşdur. Konsepsiyada növbəti illərdə vergi ödəyicilərinə göstərilən xidmətlərin inkişafı və bununla bağlı həyata keçiriləcək layihələrin hədəfləri müəyyən edilmişdir və bu işlər mərhələli şəkildə aparılır.

Vergi ödəyicilərinə xidmətin inkişafında əsas istiqamətlər kimi elektron xidmətlərin genişləndirilməsi və keyfiyyətinin artırılması tədbirlərini, vahid xidmət standartlarının tətbiqi layihələrini və s. qeyd etmək olar. 2013-cü ildə təsdiq olunmuş «Vergi ödəyicilərinə xidmətlərin vahid standartları» vergi ödəyicilərinə göstərilən xidmətlərin meyarlarını və xidməti göstərən vergi orqanı əməkdaşının davranış və ünsiyyətinə dair ümumi tələb və normaları müəyyən edir. Standartlarda xidmət mərkəzləri tərəfindən vergi ödəyicilərinə göstərilən xidmətlərin spektrinin genişləndirilməsi və onlara əlavə 50 növ xidmətin həvalə edilməsi nəzərdə tutulmuş, buna uyğun olaraq «Vergi ödəyicilərinə xidmət mərkəzində vergi ödəyicilərinin qəbulu və xidmətin təşkilatı Qaydaları»

təsdiq edilmişdir. Bununla da artıq vergi ödəyicilərinin hər hansı məsələ ilə əlaqədar ərazi vergi idarələrinə getmələrinə ehtiyac qalmır. Çünki həmin xidmətləri onlar fəaliyyət göstərdikləri və ya yaşadıkları yerə yaxın xidmət mərkəzinə müraciət etməklə əldə edə bilirlər.

Bu işlərin davamı kimi cari ilin noyabr ayında Bakı şəhərində vergi ödəyicilərinin, ümumilikdə əhalinin vergilərə bağlı bütün xidmətləri ala biləcəyi, bütün prosedurları həyata keçirə biləcəyi yeni xidmət mərkəzi açılmışdır. Burada vergi ödəyicilərinə müasir standartlara uyğun xidmət göstərmək üçün hər cür şərait yaradılmışdır.

- Bəzi xidmət mərkəzlərində vergi ödəyicilərinin sıxlığı müəyyən edilən ərazilərdə artırmaq mümkündürmü?

- Xidmət mərkəzlərinə edilən müraciətlərin sayına bir çox amil təsir edir. Bunlardan başlıcası isə xidmət mərkəzi yerləşən rayonda vergi ödəyicilərinin, o cümlədən əhalinin sayı, rayonun iqtisadi potensialıdır. Buna görə də təbii olaraq, Gəncə, Sumqayıt, Mingəçevir, Şəki, Masallı, Xaçmaz şəhərlərində fəaliyyət göstərən xidmət mərkəzlərinə edilən müraciət edən vergi ödəyicilərinin sayı Qobustan, Hacıqabul, Lerik, Astara və Naftalan şəhərlərindəki xidmət mərkəzlərinə edilən müraciətlərin sayı ilə müqayisədə çox olur. Bu amillər özünü xidmət mərkəzlərinin yaradılması, təşkilatı, texniki və kadr təminatı zamanı da nəzərə alınır.

Bunlarla yanaşı, hər hansı xidmət mərkəzində göstərilən xidmətin səviyyəsinin və keyfiyyətinin

yüksəldilməsi müraciətlərin intensivliyinə, habelə məmnunluq səviyyəsinə təsir edən meyarlardır.

- Vergi ödəyiciləri xidmət mərkəzlərinə daha çox hansı suallarla müraciət edirlər?

- Bu məsələlər Vergilər Nazirliyində mütəmadi olaraq təhlil edilir və əldə olunan nəticələrlə bağlı müvafiq tədbirlər həyata keçirilir. Təhlillər göstərir ki, indiyədək xidmət mərkəzlərinə ən çox vergi qanunvericiliyinin və inzibati qaydaların tətbiqi üzrə suallara aydınlıq gətirilməsi, məlumat və izahatların alınması, bəyannamə və hesabatların elektron formada göndərilməsi, vergi borclarının və onun yaranması səbəblərinin öyrənilməsi məsələləri ilə əlaqədar müraciətlər edilmişdir.

Xüsusilə bəyannamə və hesabatların vergi orqanlarına təqdim edildiyi dövrlərdə, məsələn, ayrı-ayrı tədiyyələr üzrə ən çox bəyannamə və hesabatların təqdim edildiyi yanvar-mart aylarında və rübdə bir dəfə sadələşdirilmiş vergi bəyannaməsinin təqdim edildiyi dövrdə xidmət mərkəzlərinə müraciət edən vergi ödəyicilərinin sayı ilin digər aylarına nisbətən çoxalır. Onu da qeyd edim ki, Vergilər Nazirliyi tərəfindən elektron xidmətlərin tətbiqinin genişləndirilməsi sahibkarlıq subyektlərinin, obyektlərin, NKA-ların elektron qeydiyyatı, vergi ödəyicilərinin fəaliyyəti ilə bağlı əksər ərizə və arayışların vergi orqanına elektron göndərilməsi və cavablandırılması imkanlarının yaradılması vergi ödəyicilərinin bu xidmətlərdən birbaşa və ya mərkəzin içiçisinin köməyi ilə istifadə etmələrinə şərait yaratmışdır.

- Mərkəzlərdə hansı yeniliklər tətbiq olunmağa başlamışdır və gələcəkdə başqa yeniliklər də nəzərdə tutulurmu?

- Bu il qəbul edilmiş «Vergi ödəyicilərinə xidmətlərin vahid standartları»na əsasən, xidmət mərkəzlərinin funksiyaları genişləndirilmiş, burada əlavə 50 növ xidmət göstərilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Artıq vergi ödəyiciləri vergi orqanlarının funksiyalarına aid bütün xidmətlərdən bilavasitə xidmət mərkəzinə müraciət etməklə tam şəkildə yararlanmağa bilirlər. Xidmətləri tənzimləmək və onların keyfiyyətini artırmaq məqsədilə mərkəzlərdə vergi ödəyicilərinin qəbulu və xidmətin təşkili qaydaları təsdiq olunmuş, xidmətlərin səviyyəsinin ölçülməsi və qiymətləndirilməsi meyarları müəyyən edilmişdir.

Bunlarla yanaşı, gələcəkdə vergilərin vaxtında və tam məbləğdə büdcəyə ödənilməsi imkanlarının genişləndirilməsi məqsədilə xidmət mərkəzlərində ödəniş terminallarının quraşdırılması, Bakı şəhəri M.Qaşqay 56 ünvanında yeni istifadəyə verilmiş xidmət mərkəzində olduğu kimi, digər mərkəzlərdə də xidmət səviyyəsinin müəyyən etmək və artırmaq məqsədilə avtomatik növbə və qiymətləndirmə avadanlıqlarının quraşdırılması, xidmət mərkəzlərinin interyerinin mövcud qaydalara uyğun, funksionallıq baxımından yenidən dizaynı və texniki təchizatının yaxşılaşdırılması nəzərdə tutulmuşdur və bu istiqamətdə də işlər davam etdirilir.

Müəhibəni hazırladı: Rəşad SADIQOV

xarici matbuat sahifələrində

“Şahdəniz-2” Avropanın enerji xəritəsini dəyişdirəcək

Fransanın nüfuzlu «L'Express» qəzetində «Şahdəniz yatağı: razılıq qazın Avropaya nəqliyə yol açır» sərlövhəli məqalə dərc olunmuşdur.

Müəllif məqalədə Bakıda «Şahdəniz-2» üzrə yekun investisiya qərarının imzalanması ilə bağlı təntənəli mərasimin keçirildiyini xatırladır. XXI əsrin ən böyük enerji layihəsi olan «Şahdəniz-2»nin icrası ilə Azərbaycanın təbii qazının Avropaya nəqli, əldə edilən razılığın Avropa İttifaqı üçün mühüm əhəmiyyət daşıdığı qeyd edilir. Bildirilir ki, sənədin imzalanmasına münasibət bildiren Avropa Komissiyasının sədri Xose Manuel Barro-

zu bu hadisəni Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təminatında mühüm addım kimi dəyərləndirmişdir.

Məqalədə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin imzalanma mərasimində söylədiyi «Bu layihə Avropanın enerji xəritəsini dəyişdirəcəkdir» fikri xatırlanır. Həmçinin bə-nin baş icraçı direktoru Robert Dadlinin «Şahdəniz-2» layihəsinin icrası ilə Azərbaycanın qaz ehtiyatlarının təzliklə Avropanın ilk müştərilərinə çatdırılacağı, Avropa İttifaqının enerji məsələləri üzrə komissarı Günter Ottingerin «Cənub» qaz dəhlizinin Al-nin enerjiyə olan tələbatının 20 faizini ödəyəcəyi, Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş

Krallığının xarici işlər naziri Uilyam Heyqin layihənin həyata keçirilməsinin Avropanın enerji təhlükəsizliyi istiqamətində mühüm addım və Cənubi Avropanın təbii qazla təminatında yeni mənbə olmasına dair fikirləri də məqalədə yer almışdır.

Müəllif 2011-ci ildə Bakıda «Cənub» qaz dəhlizinin təsis edilməsinə dair Birgə Bəyannamənin imzalandığını xatırladır, Azərbaycan təbii qazının Avropaya nəqlində Trans-Adriatik və Trans-Anadolu layihələrinin reallaşmasının əhəmiyyətini vurğulayır.

Məqalənin sonunda «Şahdəniz-2» yatağının istismarında iş-tirək edən şirkətlərin pay bölgüsü barədə də məlumat verilir.

Vergi bəyannamələri vaxtında təqdim olunmalıdır

Artıq il başa çatır. Vergitutma obyektli olan bütün ödəyicilər öz öhdəliklərini qanunvericilikdə göstərilən müddətdən gec olmayaraq vergi uçotunda olduqları vergi orqanına bəyan etməlidirlər. Bəyannamənin təqdimatına (habelə verginin ödənilmə) müddətinin sonuncu günü qeyri-ış gününə düşdüüyü halda, bəyannamə növbəti iş günü təqdim edilə bilər.

Hesabatların elektron vasitələrlə təqdim edilməsi tövsiyə olunur

Vergi Məcəlləsinin 72.2-ci maddəsinə uyğun olaraq, vergi hesabatları vergi ödəyiciləri tərəfindən şəxsən və ya hesabatın təqdim edilməsi təsdiq olunmaqla hər hansı digər üsulla (rabitə təşkilatına təhvil verilməsi və ya elektron sənəd formasında) verilməlidir. Son vaxtlar bəyannamələrin elektron formada təqdim edilməsinə vergi ödəyicilərinin marağı artmışdır. Ödəyicilər hesabatların elektron formada təqdim edilməsi üçün istifadəçi kodu, şifrə və parol olan qapalı zərf təqdim edilərkən, habelə keçirilən brifinq, seminar-məşğələlərdə və digər tədbirlərdə onlara «E-bəyannamə» xidmətinin üstünlükləri, mövcud xidmət növləri barədə məlumatlar verilir və bəyannamələrin tətbiqi proqramından istifadə, elektron formada göndərilməsi qaydaları izah edilir, hesabatların elektron vasitələrlə təqdim edilməsi tövsiyə və təşviq olunur.

Bəyannamələrin təqdim olunması müddəti uzadıla bilər

Vergi hesabatı qanunvericiliklə müəyyən edilmiş hallarda vergi orqanı tərəfindən qəbul edilmədikdə, hesabatın daxil olduğu gündən 3 iş günü ərzində vergi ödəyicisinə aşkar edilmiş dəqiqliklərin aradan qaldırılaraq vergi orqanına təqdim olunması barədə bildiriş göndərilir. Vergi Məcəlləsinin 74.1-ci maddəsinə əsasən, hesabatın verilmə müddəti başa çatanaqədər vergi ödəyicisi gəlir vergisinin və ya mənfəət vergisinin hesabatının verilməsi müddətinin uzadılması barədə müraciət edərsə və bu zaman ödənilməli olan verginin məbləği tamamilə ödənilərsə, hesabatın verilmə müddətinin üç ayadək artırılması mümkündür. Ancaq müddətin uzadılması verginin ödənilməsi vaxtını dəyişdirmir. Hesabat üzrə hesabllanmış verginin məbləği ödənilmiş məbləğdən artıq olduqda, yaranan fərq verginin ödənil-

məsinin son müddəti günündən hesablanan faizlər nəzərə alınmaqla büdcəyə köçürülür, az olduqda isə hesabllanmış vergi və faiz məbləğləri azaldılır.

Bəyannaməni vaxtında təqdim etməyənlər cəzalandırılır

Vergi qanunvericiliyində hesabatın vaxtında təqdim edilməsinə, vergilərin vaxtında ödənilməsinə və yayındırılmasına görə maliyyə sanksiyalarının tətbiq olunması nəzərdə tutulmuşdur. Qanunvericiliyə əsasən, vergi hesabatının verilməməsi və ya fəaliyyətin olmaması barədə arayışı müəyyən edilən müddətdə əsas olmadan təqdim etməyən vergi ödəyicisi vergi orqanının qərarı ilə 40 manat məbləğində cəzəməlidir. Bundan başqa, verginin məbləği hesabatda bilərəkdən az göstərilmişdirsə, habelə büdcəyə çatması vergi məbləği hesab təqdim etməməklə yayındırılmışdırsa, vergi ödəyicisinə azaldılmış və ya yayındırılmış vergi məbləğinin 50%-i miqdarında maliyyə sanksiyası tətbiq olunur. Həmçinin vergi və ya cari vergi ödəməsi müəyyən edilmiş müddətdə ödənilmədikdə ödəmə müddətindən sonrakı hər bir ötmüş gün üçün vergi ödəyicisindən ödənilməmiş vergi və ya cari vergi ödəməsi məbləğinin 0,1%-i məbləğində faiz tutulur.

Onu da qeyd edək ki, hesablannasından və ya tətbiq edilməsindən şikayət edilən verginin, faizlərin və ya maliyyə sanksiyasının məbləği hesablannaməyə (tətbiq edilməyə) uyğun şəkildə ödənilmədiyi halda və şikayətin təmin olunması nəticəsində vergi, faizlər və ya maliyyə sanksiyası tamamilə, yaxud qismən ləğv edilərsə, vergi ödəyicisinin kompensasiya və ya həmin məbləğlərə görə faizlər almaq hüququ vardır. Bununla yanaşı, vergi ödəyicisi şikayətə baxılan müddət ərzində maliyyə sanksiyasını ödəməmək hüququna da malikdir.

Rəşad SADIQOV

TAP Cənubi Avropanın ən önəmli və irimiqyaslı layihəsidir

İtaliyanın nüfuzlu «Il mondo» qəzetinin sayında Trans-Adriatik boru xətti (TAP) layihəsinin İtaliya üzrə nümayəndəliyinin rəhbəri Campaolo Russonun layihəyə münasibətini əks etdirən məqalə yerləşdirilmişdir.

«Şahdəniz-2» üzrə yekun investisiya qərarının imzalanmasının mühüm hadisə olduğunu vurğulayan Campaolo Russonun sözlərinə görə, Konsorsiumun qərarı layihənin keyfiyyətindən xəbər verir. TAP Cənubi Avropanın ən önəmli və irimiqyaslı layihəsidir. Campaolo Russo Avropa ölkələrinin enerji təhlükəsizliyinin təmin olunması istiqamətində TAP layihəsinin həyata keçirilməsinə başlanılmasını tarixi hadisə kimi dəyərləndirmişdir. Qeyd olunmuşdur ki, TAP Azərbaycanın enerji yataqlarının daha səmərəli fəaliyyəti baxımından da əhəmiyyətlidir.

Məqalənin tam mətni ilə aşağıdakı linkdə tanış olmaq mümkündür:

http://www.ilmondo.it/finanza/2013-12-17/gas-russo-tap-decisione-shah-deniz-conferma-qualita-progetto_380047.shtml

Qarşılıqlı inam və etimada əsaslanan tərəfdaşlıq modeli

Dekabrın 19-də «Vergilər» qəzetinin təşkilatçılığı ilə «Vergi partnyorluğu: qarşılıqlı inam və etimad körpüsü» mövzusunda «dəyirmi masa» keçirilmişdir. Tədbirdə vergilər nazirinin vergi siyasəti üzrə müşaviri Akif Musayev, İqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyinin (İSN) Sahibkarlığın inkişafı siyasəti şöbəsinin müdiri Zaur Qasumov, Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyasının baş katibi Məmmədali Əfəndiyev, Azərbaycan Marketing Cəmiyyətinin sədri Rəhim Hüseynov, «Professional mühasib» jurnalının baş redaktoru Mehdi Babayev, özəl vergi məsləhəti xidməti göstərən təşkilatların - «Azet İş LTD» MMC-nin nümayəndəsi Azər Göyüşov və «İntellektual Hüquq Mərkəzi» MMC-nin nümayəndəsi Akif Osmanov, sahibkarlar - «ARAŞ» tibb avadanlıqları müəssisəsinin rəhbəri Cavid Əsədov və «Kopi-Servis» kiçik müəssisəsinin nümayəndəsi Çingiz Məmmədyarov iştirak etmişlər.

«Vergilər» qəzetinin baş redaktoru Anar Əliyev tədbiri giriş sözü ilə açaraq demişdir ki, son illər ölkə iqtisadiyyatının inkişaf tempinə uyğun olaraq vergi sisteminin təkmilləşdirilməsi, vergi ödəyicilərinə göstərilən xidmətlərin səviyyəsinin yüksəldilməsi, bu sahədə qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, inzibatchılığın müasir tələblər səviyyəsində qurulması və digər istiqamətlərdə mühüm nailiyyətlər əldə edilmişdir. Bütün bunların nəticəsi olaraq vergi ödəyicilərinə göstərilən xidmətlərin çeşidi və keyfiyyəti yüksəlmiş, müasir informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının ən son nailiyyətləri əsasında reallaşdırılmış elektron xidmətlər fiziki və hüquqi şəxslərin işini asanlaşdırmış, ölkədə biznes mühitinin liberallaşmasına imkan yaratmışdır.

Bildirilmişdir ki, sosial-iqtisadi inkişafın keyfiyyətə yeni mərhələsində ölkədə vergilərin könlüllü ödənişi sisteminin inkişaf etdirilməsi, vergi mədəniyyətinin yüksəldilməsi, vergi ödəyiciləri ilə vergi orqanları arasında münasibətlərin sivil və şəffaf əsasda qurulması, qarşılıqlı etimad mühitinin formalaşdırılması istiqamətində ardıcıl tədbirlər görülmüşdür: «2013-cü ilin yanvar ayının 1-dən qüvvəyə minmiş Vergi Məcəlləsinə əlavə və dəyişikliklərdən biri də «Vergi partnyorluğu sazişi»nin imzalanması ilə bağlıdır. Sənəd mahiyyətə vergi orqanı ilə vergi ödəyicisi arasında münasibətlərin qarşılıqlı inam və sivil əməkdaşlıq müstəvisində inkişafını nəzərdə tutur. Bu məsələnin Vergi Məcəlləsində əksini tapması ölkəmizdə biznes mühitinin daha da liberallaşdırılmasına, sahibkarlığın inkişafının sürətləndirilməsinə, nağdsız ödəniş sisteminin inkişafına, əmək münasibətlərinin leqallaşdırılmasına xidmət edir».

Vurğulanmışdır ki, hazırda Vergilər Nazirliyi bu sazişin əsl mahiyyətinin cəmiyyətə, o cümlədən vergi ödəyicilərinə düzgün və dolğun çatdırılması üçün geniş maarifləndirmə və təbliğat işi aparır: «Etiraf etmək lazımdır ki, bir çox vergi ödəyiciləri bu sazişin onlara vəd etdiyi üstünlükləri lazımı səviyyədə dəyərləndirə bilmirlər. Belə bir «dəyirmi masa»nın keçirilməsində məqsəd də sahibkarların və ümumən ictimaiyyətin diqqətini «Vergi partnyorluğu sazişi»nin əhəmiyyətinə yönəltmək, bu sahədə görülmüş işləri, qarşıda duran vəzifələri müzakirə etməkdir. İnanırıq ki, burada səsləndiriləcək dəyərli fikirlər «Vergi partnyorluğu sazişinin mahiyyətinin cəmiyyətə çatdırılması, vergi ödəyicilərinin bu sahədə maarifləndirilməsi baxımından əhəmiyyətli olacaqdır».

Partnyorluq sazişi vergi ödəyicilərinin mənafeyinə xidmət edir

Vergilər nazirinin müşaviri Akif Musayev bildirmişdir ki, Vergilər Nazirliyi vergi ödəyicilərinin maraq və mənafeyinin daha çevik və mükəmməl mexanizmlər əsasında qorunması, onlara göstərilən xidmətlərin təkmilləşdirilməsi istiqamətində ardıcıl islahatlar həyata keçirir. Müasir dünya ölkələrinin ən müvəqqəti təcrübəsi nəzərə alınmaqla reallaşdırılan bu islahatların əsas hədəflərindən biri də sivil, müasir, çevik və münaqişəsiz vergi inzibatchılığının formalaşdırılmasıdır.

Bildirilmişdir ki, müasir dövrdə vergi inzibatchılığının səmərəliliyi və büdcə mənafeyinin qorunması baxımından vergi orqanları ilə vergi ödəyiciləri arasında münasibətlərdə mübahisəli məsələlərin minimuma endirilməsi zəruridir: «Beynəlxalq təcrübədə partnyorluq münasibətlərinin tətbiqi forması olan «horizontal monitoring» sistemi daha geniş yayılmışdır. Vergi orqanı ilə vergi ödəyiciləri arasında yüksək etimada əsaslanan «horizontal monitoring» sistemi önəvi auditdən imtina edilməsini, vergi ödəyicisinin apardığı əməliyyatlar barədə vergi orqanının davamlı olaraq məlumatlandırılmasını, izahatların verilməsini nəzərdə tutaraq vergi nəzarətinin tərəfdaşlıq müstəvisinə keçilməsini təmin edir».

A.Musayev vurğulamışdır ki, «Vergi partnyorluğu sazişi» müasir dünyada vergi orqanı ilə vergi ödəyiciləri arasında münasibətləri yüksək səviyyədə tənzimləyən müvəqqəti yanaşmalardan biri hesab olunur: «Bu saziş vergi orqanı ilə vergi ödəyicisi arasında vergi risklərinin minimalaşdırılması məqsədi ilə könüllü şəkildə bağlanmış niyyət razılaşmasıdır. Nazirlər Kabinetinin 2013-cü il 19 iyul tarixli qərarı ilə təsdiq edilmiş «Vergi partnyorluğu sazişinin forması» və «Vergi partnyorluğu sazişinin bağlanması Qaydaları» prosesin başlanmasına normativ-hüquqi zəmin yaratmışdır».

Bildirilmişdir ki, sazişin bağlanması üçün vergi ödəyicisi könüllülük prinsipi əsasında vergilər nazirinin 2 iyul 2013-cü il tarixli əmri ilə təsdiq olunmuş «Vergi partnyorluğu sazişinin bağlanması üçün Ərizə» formasını dolduraraq vergi orqanına təqdim edir. Daxil olmuş müraciətə 15 gün müddətində baxılır və sazişin

bağlanması barədə qərar qəbul edilərək vergi ödəyicisinə yazılı məlumat verilir.

A.Musayev sazişin imzalanması zamanı vergi orqanı tərəfindən bir sıra amillərin nəzərə alındığını da diqqətə çatdırmışdır: «Saziş vergi öhdəliklərinin azaldılması ilə bağlı heç bir şərt nəzərdə tutmur. Sazişin imzalanması zamanı, ilk növbədə, uçot sistemi elektronlaşdırılmış vergi ödəyicilərinə üstünlük verilir. Yəni İKT-nin ən son imkanlarından yararlanılan vergi ödəyiciləri həm vergi qanunvericiliyinə tam əməl etmək imkanı qazanır, həm də maliyyə-uçot sistemini şəffaf şəkildə qururlar. Eyni zamanda, sazişin imzalanması zamanı vergi ili ərzində yaranmış vergi öhdəliklərini tam və ƏDV ödəyicisi olan, alqı-satqı əməliyyatlarını nağdsız qaydada həyata keçirən vergi ödəyicilərinə üstünlük verilir».

Qeyd edilmişdir ki, hər bir vergi ödəyicisinin partnyorluq sazişini imzalamaq üçün vergi orqanına müraciət etmək hüququ vardır. Lakin vergi ödəyicisinin dövlət büdcəsi qarşısında vergi öhdəlikləri olduqda, vergi ödəyicisinin gəlirlərini və ya vergitutma obyektinin gizlədilməsi (azaldılması) müəyyənölşürüldükdə vergi orqanı sazişin bağlanılmasında yazılı məlumat verməklə imtina edir: «Sənəd qüvvədə olduğu müddətdə onun şərtlərinə əməl etməyən vergi ödəyiciləri ilə imzalanmış sazişə xitam verilmə bilər. Ümumilikdə, vergi ödəyiciləri belə bir sazişi imzalayıb-imzalamamaqda tam sərbəstdirlər. Bir məlumatı da diqqətinizə çatdırım ki, 6 aya yaxın müddətdə vergi ödəyiciləri ilə vergi orqanları arasında 354 «Vergi partnyorluğu sazişi» imzalanmışdır; bunun 301-i Bakı şəhərinin, 53-isə regionların payına düşür».

A.Musayev bildirmişdir ki, partnyorluq sazişi həm vergi ödəyicilərinin, həm də vergi orqanlarının maraqlarına cavab verir: «Bu saziş imzalanması vergi ödəyicisi vergi öhdəliklərinə vaxtılı-vaxtında, qanunvericiliyə uyğun şəkildə əməl etməyə çalışır. Nəticədə vergi orqanı inzibatchılıq xərclərindən, vaxt itkisindən azad olur. Ən vacibi isə budur ki, saziş vergi ödəyicilərinin fəaliyyətinə müdaxilələrin azalmasına gətirib çıxarır. Sazişi imzalayan vergi ödəyiciləri vergi orqanlarından zəruri informasiyalara əlverişli imkanları daha da genişləndirir, biznesin inkişafı ilə bağlı gələcəkdə yarana biləcək vergi öhdəlikləri barədə əvvəlcədən məlumatlı olurlar».

Vergi ödəyicisi ilə vergi orqanı arasında «səmimilik sazişi»...

Azərbaycan Marketing Cəmiyyətinin sədri Rəhim Hüseynov bildirmişdir ki, son illər vergi sisteminə həyata keçirilən islahatların məntiqi yekunu kimi vergi orqanları və vergi ödəyicilərinin

münasibətlərində qarşılıqlı etimad ovqatı güclənmişdir. Vergi Məcəlləsinə ardıcıl olaraq edilən əlavə və dəyişikliklər ölkədə biznes mühitinin yaxşılaşmasına təkan verməklə yanaşı, vergi ödəyicilərinin maraq və mənafələrinin qorunmasına geniş imkanlar açır: «Azərbaycan Marketing Cəmiyyəti Ümumdünya İqtisadi Forumunun ölkəmizdə sıx əməkdaşlıq etdiyi qeyri-hökumət təşkilatıdır. Biz Forumun Azərbaycanda

business mühitinin qiymətləndirilməsi üzrə sorğularının təşkilində yaxından iştirak edirik. Müsbət haldır ki, Davos Forumunun hər il açıqladığı «Qlobal Rəqabət Qabiliyyəti İndeksi» hesabatında Azərbaycan öz mövqelərini ildən-ildən möhkəmləndirir. Respublikamız 2013-2014-cü illər üzrə hesabatda mövqeyini daha 7 pillə yaxşılaşdıraraq 46-cı yerdən 39-cu yerə yüksəlmişdir. Bu, ilk növbədə, biznes mühitinin liberallaşdırılmasına xidmət edən islahatların, o cümlədən vergi qanunvericiliyinin təkmilləşdirilməsinin, biznes subyektlərinin qeydiyyatı sisteminin sadələşdirilməsinin və s. tədbirlərin nəticəsidir».

Bildirilmişdir ki, «Vergi partnyorluğu sazişi» Vergilər Nazirliyinin təşəbbüsü ilə reallaşdırılmış mühüm yeniliklərdən biri olaraq sahibkarların vergi orqanına, dövlətə inamını gücləndirir. Rəhim Hüseynovun fikrincə, Azərbaycanın dinamik inkişafının hazırkı mərhələsində dünya təcrübəsində özünü doğrultmuş yeniliklərin praktik şəkildə tətbiqi, ilk növbədə, hökumətin biznesin inkişafı naminə ziyas iradə nümayiş etdirdiyinin təzahürüdür: «Vergi partnyorluğu sazişi»nin fəlsəfəsində hər iki tərəfin səmimi əməkdaşlıq etmək, qarşılıqlı öhdəlikləri yerinə yetirmək məramı dayanır. Bu baxımdan, mən bu sənədi «səmimilik sazişi» adlandırdım. Bu yenilik göstərir ki, hökumət vergi ödəyicilərinin fəaliyyətinin müasir dövrün tələblərinə cavab verməsində, tamamilə şəffaf, qanunvericiliyin tələblərinə uyğun qurulmasında maraqlıdır».

Qeyd edilmişdir ki, hər hansı müvəqqəti yeniliyin cəmiyyətə dolğun və hərtərəfli şəkildə çatdırılmasında dövlət orqanları ilə yanaşı, kütləvi informasiya vasitələri və qeyri-hökumət təşkilatları da yaxından iştirak etməlidir. Cəmiyyətdə iş adamlarının xeyli

qismi partnyorluq sazişinin onlara vəd etdiyi üstünlüklərdən xəbərsizdirlər: «Hesab edirdim ki, sazişin əsl mahiyyətinin ictimaiyyətə dolğun şəkildə çatdırılması üçün təbliğat işləri gücləndirilməlidir. Azərbaycan Marketing Cəmiyyəti olaraq, biz də bu istiqamətdə üzərilmizə düşən işləri görməyə çalışırıq».

Uçota əmələtmə səviyyəsi yüksələcək

«Professional mühasib» jurnalının baş redaktoru Mehdi Babayev bildirmişdir ki, «Vergi partnyorluğu sazişi» vergi ödəyicisi ilə vergi orqanı arasında münasibətlərin tənzimlənməsində qarşılıqlı tərəfdaşlığı ön çəkən mühüm yenilikdir. Sazişin imzalanması ilə vergi ödəyicisinin məsuliyyəti ilə yanaşı, özünə inamı da artır: «Partnyorluq sazişi»nin imzalanması vergi ödəyicisinin vergi orqanlarına münasibətdə sünü şəkildə formalaşmış psixoloji gərginlik və «xof» hissini sıfıra endirir. Sazişin şərtlərinə tam əməl olunması müqabilində vergi ödəyicilərinin əlavə yoxlamalara mə-

ruz qalmamaları və vergi orqanının diqqətində olmaları onların mənafeyinə tamamilə uyğundur».

Bildirilmişdir ki, partnyorluq sazişinin ən əhəmiyyətli cəhəti təsərrüfat subyektlərində uçota əməl olunma səviyyəsinin, beləliklə, şəffaflığı və hesabatlılığı yüksəltməsidir: «Təsərrüfat bildirmək lazımdır ki, kiçik və orta sahibkarlıq subyektləri arasında mühasibat uçotunu lazımi qaydada aparmaq daha asandır. Lakin vergi orqanı ilə belə bir sazişin imzalanması vergi ödəyicisinin marağına daha çox cavab verdiyindən, o, istər-istəməz vergi və uçotla bağlı qanunvericiliyin tələblərinə daha mükəmməl şəkildə əməl etməyə çalışacaq. Yəni vergi ödəyiciləri bütün əməliyyatları tam və real şəkildə uçota almağa üstünlük verəcəklər. Bütün əməliyyatların tam və real uçota alınması o deməkdir ki, sahibkar uçota daha yaxındır və uçot məlumatlarından biznes qərarlarının verilməsində istifadə etmək olar. Real uçot məlumatlarından istifadə edərək gələcək biznes planlaşdırmasını həyata keçirən sahibkar zaman keçdikcə hökumət orqanları ilə daha şəffaf və sıx münasibətlər qurmağa çalışa-

caqdır. Bir sözlə, sazişin imzalanması ilə vergi ödəyicisinin bü-tüvlükdə uçota istiqamətlənməsi və ya meyllənməsi müşahidə etmək mümkün olacaqdır».

M.Babayev vurğulamışdır ki, «Vergi partnyorluğu sazişi»nin fəlsəfəsində vergi mədəniyyətinin yüksəldilməsi kimi mühüm bir məram da dayanır: «Təsərrüfat subyektlərdə düzgün uçot aparılması, sahibkarın, eləcə də mühasibat uçotunun digər istifadəçilərinin qərarlarını şəffaf, düzgün, real və mühasibat standartlarının tələblərinə uyğun, yəni qanuni uçota əsaslanan informasiyalar əsasında həyata keçirmələri həm də dolayısı ilə yüksək vergi mədəniyyətinin və vergi məsuliyyətinin formalaşması deməkdir».

Ümumilikdə, vergi partnyorluq sazişini təsərrüfat subyektlərində şəffaf uçotu təmin edəcək stimullaşdırıcı amil kimi qiymətləndirilməlidir. Ödəyicilərin uçota düzgün riayət etmələri onların vergi orqanları ilə münasibətlərinin sivil məcrada qurulmasına, mübahisə və anlaşılmazlıqların aradan qaldırılmasına imkan yaradacaqdır».

M.Babayevin fikrincə, bu sazişin imzalanması zəruriliyi ilə bağlı daha çox tikinti və ticarət sektorunda çalışan riskli vergi ödəyiciləri arasında iş aparılmalıdır: «İri vergi ödəyicilərinin əksəriyyətinə vergi qanunvericiliyinin tələblərinə və vergi öhdəliklərinə tam riayət olunur. Heç kimə sirr deyildir ki, tikinti və ticarət sektorunda vergi öhdəliklərinə, uçota əməl etməmək, vergidən yayınma halları daha çoxdur. Hesab edirdim ki, partnyorluq sazişinin daha çox həmin riskli vergi ödəyiciləri ilə imzalanmasına ehtiyac var».

Biznesin inkişafına sanballı töhfə

Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşgötürənlər) Milli Konfederasiyasının baş katibi Məmmədali Əfəndiyev demişdir ki, vergi orqanları ilə vergi ödəyiciləri arasında qarşılıqlı etimadın möhkəmləndirilməsinə xidmət edən yeni əməkdaşlıq mexanizmlərinin tətbiqi müasir dövrün tələblərindən irəli gələn obyektiv zərurətdir. «Vergi partnyorluğu sazişi»nin tətbiqi də ölkədə sahibkarlığın inkişafına göstərilən davamlı qayğı tədbirlərinin tərkib hissəsi kimi nəzərdən keçirilməlidir: «Azərbaycan hökuməti iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi, neft gəlirlərindən asılılığın azaldılması, qeyri-neft sektorunun inkişafı üçün davamlı şəkildə islahatlar həyata keçirir. Bu islahatlar mahiyyət etibarilə ölkədə biznesin inkişafına, sağlamlıq rəqabət mühitinin formalaşmasına, dövlət orqanlarının sahibkarların fəaliyyətinə əsaslız müdaxilə imkanlarının azaldılmasına xidmət edir».

Davamı 5-ci səhifədə

Qarşılıqlı inam və etimada əsaslanan tərəfdaşlıq modeli

Əvvəli 4-cü səhifədə

Sahibkarlığa dövlətin güzəştli maliyyə yardımlarının həcmimin artırılması, vergi yükünün aşağı salınması, texnoparklar, habelə kənd təsərrüfatı istehsalçıları üçün vergi güzəştlərinin tətbiqi, elektron xidmətlərin genişləndirilməsi, qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, tədbirləri, bu baxımdan, mühüm əhəmiyyət daşıyır. Bu ildən Vergi Məcəlləsində «Vergi partnyor-

luğu sazişi»nin də əksini tapması, habelə sahibkarlıq subyektlərində yoxlamaların aparılması məhdudlaşdırılan qanunun qəbulu bu tədbirlərin davamı kimi xüsusi aktuallıq kəsb edir».

Qeyd olunmuşdur ki, məsuliyyəti düzgün dəyərləndirən vergi ödəyiciləri belə bir sazişin imzalanmasında maraqlı olmalıdırlar. Partnyorluq sazişi vergi inzibatiyyəti üçün yaradılan şərait dövlət-biznes münasibətlərinin qarşılıqlı etimad mühiti çərçivəsində inkişafına şərait yaradır. Bu münasibətlər ölkəmizdə sahibkarlığın inkişafı, yerli və xarici investisiyaların cəlb olunması, müasir texnologiyaların tətbiqi edilməsi, yüksək keyfiyyətli, rəqabət qabiliyyətli məhsulların genişləndirilməsi baxımından da mühüm əhəmiyyət kəsb edir».

Vergilər Nazirliyinin ödəyicilərlə vergi orqanları arasında münasibətlərin çəvik və şəffaf mexanizmlər əsasında qurulmasını nəzərdə tutan təşəbbüslərini yüksək qiymətləndirən Z. Qasimov partnyorluq sazişinin hər iki tərəf

sahibkar arasında əsas sayılan modellərdən biri partnyorluq modelidir. İnkişaf etmiş Avropa ölkələrində və ABŞ-da partnyorluq təməllər arasında qurulan ümumi əməkdaşlıqdır ki, partnyor tərəf bir sıra öhdəlikləri öz üzərinə götürür. Həmin ölkələrdə partnyorluq ümumi qanunlar və xüsusi aktlar əsasında tənzimlənir. Bu, tərəflər arasında həqiqi razılaşma, biznes fəaliyyətlərinin həyata keçirilməsi, maraqların qorunması, gəlirlərin və ya itkilərin tərəflərin razılaşmasına uyğun bölünməsi kimi meyarları tənzimləyir».

Z. Qasimov bildirmişdir ki, son dövrlər ölkəmizdə vergi orqanları ilə sahibkarlar arasında müasir dövrün tələblərinə uyğun çəvik münasibətlərin qurulması, yeni xidmət növlərinin istifadəyə verilməsi azad biznesin inkişafından xəbər verir. «Vergi partnyorluğu sazişi» ilə bağlı qanunvericiliyə və Vergi Məcəlləsinin müvafiq maddələrinə edilmiş dəyişikliklər, eləcə də sənaye və aqr sahə ilə bağlı yeni qəbul olunmuş qanunlar Azərbaycanı vergi ödəyicilərinə yeni münasibətin nümunəsi hesab oluna bilər: «Vergi ödəyicilərinin daha rahat və geniş fəaliyyəti üçün yaradılan şərait dövlət-biznes münasibətlərinin qarşılıqlı etimad mühiti çərçivəsində inkişafına şərait yaradır. Bu münasibətlər ölkəmizdə sahibkarlığın inkişafı, yerli və xarici investisiyaların cəlb olunması, müasir texnologiyaların tətbiqi edilməsi, yüksək keyfiyyətli, rəqabət qabiliyyətli məhsulların genişləndirilməsi baxımından da mühüm əhəmiyyət kəsb edir».

Vergilər Nazirliyinin ödəyicilərlə vergi orqanları arasında münasibətlərin çəvik və şəffaf mexanizmlər əsasında qurulmasını nəzərdə tutan təşəbbüslərini yüksək qiymətləndirən Z. Qasimov partnyorluq sazişinin hər iki tərəf

üçün mühüm əhəmiyyət kəsb etməklə yanaşı, biznes mühitinin liberallaşdırılması baxımından da faydalı olduğunu vurğulamışdır: «Ölkədə sahibkarlığın inkişafına təkan verə biləcək mühüm sənəd olan partnyorluq sazişi iqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyinin də diqqət mərkəzindədir. Azərbaycanda biznes mühitinin daha da yaxşılaşdırılması, sağlam rəqabət mühitinin təmin edilməsi, biznesə başlama prosedurlarının sadələşdirilməsi, sahibkarlığa dövlət dəstəyinin gücləndirilməsi, onların maarifləndirilməsi və qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi prioritet məsələlərdir. Sahibkarlarla dövlət qurumları arasında istənilən partnyorluq sazişi iqtisadi sektor-da müsbət meyillərin yaranmasını stimullaşdırır».

Qeyd olunmuşdur ki, ölkə sahibkarlarına göstərilən elektron xidmətlərin çeşidinin artırılması, dövlət-biznes münasibətlərinin minimuma endirilməsi, yeni interaktiv xidmətlərin istifadəyə verilməsi davam etdirilir: «İqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyi Vergilər Nazirliyi ilə birgə sahibkarlara göstərilən elektron xidmətlərin inteqrasiyası layihəsini tətbiq etməyə hazırlaşır. Layihə çərçivəsində hər iki nazirliyin göstərdiyi xidmətləri bir mərkəzə inteqrasiya olunacaq və sahibkarlar ümumilikdə 80-dən çox xidmətə bir ünvandan çıxış imkanı əldə edəcəklər. Bu sistem biznesə və sahibkarlığa aid bütün məsələləri, o cümlədən qeydiyyat sistemindən tutmuş sənədlərin təqdim olunmasınadək hər bir prosesin vahid elektron mərkəz-

dən tənzimlənməsinə şərait yaradacaq. Bununla da sahibkarların işi xeyli yüngülləşəcək, onların ixtiyarında biznesə bağlı güclü məlumat bazası olacaq. Bundan başqa, nəzərdə tutulan əsas tədbirlərdən biri «195» Çağrı Mərkəzinin universal bir mərkəzə çevrilməsinin təmin olunmasıdır. Hazırda davam etdirilən işlər nəticəsində yaxın vaxtlarda bütün iqtisadi strukturların Çağrı Mərkəzinə qoşulması mümkün olacaq».

Z. Qasimov onu da qeyd etmişdir ki, Azərbaycanda «ASAN Xidmət» mərkəzlərinin istifadəyə verilməsi və «Asan İmza»nın tətbiqi biznes sektoruna mühüm töhfə olmuşdur: «Bu xidmətlərdən istifadə sahibkar-dövlət münasibətlərinin tamamilə yeni mərhələyə keçid almasını təmin edir. Ümumiyyətlə, yeni elektron informasiya texnologiyalarının tətbiqi sağlam biznes mühitinin təmin olunması, sahibkarlığın inkişafı baxımından böyük əhəmiyyət kəsb edir. Məlum olduğu kimi, Azərbaycan «Doing Business-2014» hesabatında biznesə başlamaq və sahibkarlığın inkişafı meyarları üzrə ilk onluqda yer alıb. «ASAN Xidmət» və «Asan İmza» Azərbaycanda həyata keçirilən islahatlar, təmin edilən əlverişli biznes mühiti, rəqabətqabiliyyətliliyin artması, daha güclü sahibkarlıq sektorunun yaranması baxımından yeni imkanlar yaradır».

İSN-in söhbə müdiri partnyorluq sazişinin imzalanmasının ölkə iqtisadiyyatının inkişafına stimullaşdırıcı, vətəndaşların biznesə olan marağının artması fonunda yeni fəaliyyət sahələrinin yaranacağına, nəticədə vergi daxilolmalarının artacağına qeyd etmişdir. Onun fikrincə, bu sənəd qeyri-neft sektorunda iqtisadi aktivliyin artması üçün mühüm fayda verə bilər.

Partnyorluq sazişi sahibkarın imicinin, nüfuzunun artmasında mühüm vasitə ola bilər

«Azet İş LTD» MMC-nin nümayəndəsi Azər Göyüşov vergi ödəyicilərinin partnyorluq sazişi ilə bağlı maarifləndirilməsi sahəsində görülən işlərdən danışmışdır. Özal vergi məsləhəti xidməti göstərən qurumun təmsilçisi qeyd etmişdir ki, ölkədə fəaliyyət göstərən kiçik və orta sahibkarlıq subyektlərinin böyük qisminin iqtisadi qanunvericilikdə aparılan təkmilləşdirmələr, sahibkarlıq və biznes mühitinin yaxşılaşdırılması ilə bağlı qəbul olunan qanunlar, o cümlədən vergi sistemində tətbiq edilən yeniliklər barədə ardıcıl məlumatlandırılmasına ehtiyac var: «Bəzi sahibkarlar tətbiq olunan yeni layihələrin, sazişlərin mahiyyətindən xəbərsiz olur və dövlətin onlara yaratdığı imkanlardan faydalana bilmirlər. Nəticədə həmin şəxslər həm iqtisadi qurumlar qarşısında problemlərlə üzləşir, həm də sahibkar kimi imiclərini cəmiyyətə, partnyorlarına yüksək formada təqdim edə bilmirlər. Rast gəldiyimiz geniş yayılmış hallardan biri budur ki, xırda ticarətlə məşğul olan şirkətlər öz mühasibat və uçot sistemlərini düzgün qura bilmədiklərinə görə əməkdaşlıq etdikləri hansısa xarici tərəfdaşı qarşısında etibar və nüfuz qazanmağa çətinlik çəkirlər. İdxal-ixrac əməliyyatları ilə məşğul olan həmin sahibkarlıq subyektləri bildirirlər ki, xaricdən mal gətirərkən, yaxud mal ixrac edərkən partnyorları mühasibat əməliyyatlarını yaxşı bilmədiklərini onlara irad tuturlar. Sahibkarlarla söhbət zamanı məlum olur ki, xarici şirkətlər Azərbaycanla tərəfdaşından onun iqtisadi potensialı, vergi imkanları, dövryyəsi ilə maraqlanırlar. Yerli sahibkarlarımız öz tərəfdaşı qarşısında çəkilmiş vəziyyətdə qalmalarının səbəbi isə onların müasir dövrə uyğun mühasibat, uçot işlərini qura bilməməsidir. Partnyorluq sazişi məhz bu problemlərin həll olun-

masında əsas vasitələrdən biri ola bilər. Sahibkarlara tövsiyəmiz budur ki, onlar dövlətin təklif etdiyi partnyorluq modellərinə qoşulsunlar, bu imkanlardan yararlanınsınlar».

Azər Göyüşov qeyd olunan məsələlərin həllində özal vergi məsləhəti xidməti göstərən təşkilatların üzərinə də böyük məsuliyyət düşdüyünü, onların sahibkarlarla formal olaraq əlaqə qurmasının yolverilməz olduğunu, partnyorluq əlaqələrinin yaradılmasında ciddi fəaliyyət göstərməyin vacibliyinə də diqqət çəkmişdir. Qeyd edilmişdir ki, özal vergi məsləhətçisi vergi orqanı ilə vergi ödəyicisi arasında körpü rolunu oynamağı, bu prosesdə yalnız dövlətin ümumi maraqlarından çıxış etməlidirlər. «Ödəyicilərin vergi ödə-

nişləri, bəyannamələrin təqdim olunması və digər sahələrdə məlumatın az olmasını nəzərə alaraq onlara məsləhətlər verir, qeyd olunan məsələləri mənimləmələrinə kömək edirik».

Maarifləndirmə və izahat işlərinin artıq fayda verməyə başladığını bildiren natiq onu da əlavə etmişdir ki, ödəyicilər partnyorluq onlar üçün əhəmiyyətini başa düşdükdə sazişi bağlamağa həvəsli olurlar: «Çox vaxt vergi ödəyicisinin hansısa bir məsələ ilə bağlı vergi orqanından məlumat alması iş və vaxt faktoru ilə əlaqədar çətinlik yaradır. Çünki sahibkar üçün vaxt puldur. Ödəyici vaxtını texniki məsələlərə sərf etməkdənsə pul qazanmağı üstün tutur və sazişin bağlanmasında kömək üçün bizə müraciət edir. Bu cür hallarda özal vergi məsləhəti xidməti göstərən şirkətlər onlara daha çox hüquqi yardım göstərir. Başqa bir məsələ də mövcuddur: iri şirkətlər, adətən, vergiləri normal ödədiyən işlərin tam müasir əsaslarla qurur, problemləri yaranmır və bir çox hallarda sazişin bağlanmasına maraqlı deyirlər. Biz onlara da izah edirik ki, bu saziş hansısa öhdəliyin müəyyən olunması vasitəsi deyil, səmimiyyət və qarşılıqlı etibarın əsasını təşkil edir...»

Riskli vergi ödəyicilərinə sazişin əhəmiyyətini izah etmək vacibdir

Özal vergi məsləhəti xidməti göstərən «İntellektual Hüquq Mərkəzi» MMC-nin nümayəndəsi Akif Osmanov vergi orqanları ilə ödəyicilər arasında münasibətlərin yeni dövrün tələblərinə uyğun qurulması məqsədilə həyata keçirilən məqsədi tədbirləri dəyərləndirdiyini bildirmişdir. Vergi ödəyiciləri ilə vergi orqanları arasında əməkdaşlığın yeni formalarının qurulması, ödəyicilərə göstərilən xidmətlərin yeni üsul və vasitələrinin tətbiqi, bu sahədə yeni yanaşmaların tətbiqi mühüm tədbirlər hesab oluna bilər: «Sahibkarlarla dövlət qurumu arasında müasir iqtisadi yanaşmanın ən yaxşı metodlarından biri də partnyorluq sazişidir. Vergi partnyorluğu xarici ölkələrdə xeyli müddətdir ki, tətbiq olunur. Azərbaycan bu saziş modelini Avropa ölkələrinin təcrübəsi əsasında öyrənib tətbiq edir. Vergi sistemində bu yeniliyi gətir-

mək Vergilər Nazirliyinin çəvik islahatlar həyata keçirdiyini göstərir».

Özal vergi məsləhəti xidməti göstərən təşkilat kimi, bu sənədin mahiyyəti haqqında sahibkarlara izahat verdikdə onların bir qisminin - riskli vergi ödəyicilərinin sazişi imzalamadan boyun qaçırmamağa meylli olduğunu da müşahidə edirik. Məsələn, sadlıq evləri, mərasim evləri və s. bu kimi obyektlərin sahibləri düşünürlər ki, sazişi imzaladıqdan sonra vergidən yayınmaq üçün müxtəlif üsullara əl atıbilməyəcəklər. Həmin obyektlərdə toy və şənliklərdən başqa, digər xidmətlər də göstərilir. Onların fəaliyyəti bəzi hallarda dağınıq xarakterli olur və vergi orqanı onu uçota almaqda çətinlik çəkir. Vergi orqanları çalışırlar ki, vergilər könlüllük prinsipi ilə toplansın. Amma həmin sahələrdə çox vaxt könlüllük əsasında vergiyə cəlb etmək çətin olur. Bu zaman inzibati yollardan istifadə etmək lazım gəlir».

Bildirilmişdir ki, bu cür riskli vergi ödəyiciləri qrupuna kolxoz bazarları və daş karxanaları, tikinti mallarının satışı ilə məşğul olan obyektlər də daxildir: «Dövlət kiçik ticarət və xidmət sahələri üçün sadələşdirilmiş vergi tətbiq etsə də, həmin vergi ödəyiciləri arasında vergidən yayınmağa meylli olanlar da az deyil. Tikinti malları satan bəzi orta həcmli obyektlər ƏDV-dən yayınmaq üçün özlərini sadələşdirilmiş vergi ödəyicisi kimi təqdim edirlər. Bu şəraitdə vergilərin könlüllük əsasında yığılması çətinləşir. Partnyorluq sazişinin tətbiqində əsas məqsədlərdən biri vergi ödəyicisinin vergidən yayınma risklərini minimallaşdırmaqdır. Ona görə də riskli sahibkarları intizamlı vergi ödəyicisinə çevirməyin mexanizmi tətbiq olmalıdır ki, sazişin mahiyyəti də bunu nəzərdə tutur».

A. Osmanov qeyd etmişdir ki, sazişlə bağlı daha çox özünü intizamlı ödəyici kimi aparən sahibkarlarla maarifləndirmə işlərinə ehtiyac vardır: «Partnyorluq sazişinin bağlanması məqsədilə vergi ödəyicilərinin seçimi zamanı ilkin olaraq sertifikatlaşdırılmış proqram təminatı ilə mühasibat uçotu aparən vergi ödəyicilərinə, ƏDV ödəyicilərinə, maliyyə xidmətlərinin həyata keçirən kredit və sığorta təşkilatlarına, vergi ili ərzində yaranmış vergi öhdəliklərini tam və vaxtında icra edən, habelə alqı-satqı əməliyyatlarını nağdsız qaydada həyata keçirən vergi ödəyicilərinə üstünlük verilir. Həmin ödəyicilər onsuz da məsuliyyətlərini başa düşərək vergiləri könlüllü şəkildə vaxtında ödəyirlər. Digər qrupa aid ödəyiciləri də inandırmaq lazımdır ki, «Vergi partnyorluğu sazişi» vergilərin ödənilməsi ilə bağlı könlüllü əmələtmə səviyyəsinin artırılması istiqamətində tərəfdaşlıq etmək, çəvik və səmərəli vergi nəzarəti yaratmaq, sahibkarlığa lüzumsuz müdaxilələrin qarşısını almaqla onun inkişafını stimullaşdırmaq, əməkdaşlığa və şəffaf münasibətlərə əsaslanan birgə fəaliyyəti təmin etmək kimi mühüm məqsədləri müəyyən edir».

Partnyorluq sazişi əlavə stimulaşdırır

«ARAS» tibb avadanlıqları müəssisəsinin rəhbəri Cavid Əsədov «Vergi partnyorluğu sazişi»nin onların fəaliyyətinə əlavə stimullaşdırıcı, rahatlığı təmin etdiyini bildirmişdir: «Ölkədə sahibkarlığın inkişafına göstərilən davamlı qayğının, mütərəqqi islahatların aparılmasını dəstəkləyir, tətbiq olunmayan istənilən faydalı təşəbbüsləri qoşulur. Son dövrlərdə Vergi Məcəlləsinə edilmiş dəyişikliklər, o cümlədən «Vergi partnyorluğu sazişi»nin əhəmiyyəti barədə ətraflı məlumat əldə etmişik. Saziş ilk imza atan sahibkarlardan biri də bizim şirkətdir. Sahibkar olaraq belə qəbul edirik ki, partnyorluq sazişi vergi orqanı ilə vergi ödəyici-

si arasında vergi risklərinin minimallaşdırılması məqsədilə, könlüllü şəkildə bağlanmış niyyət razılaşmasıdır. Ödəyicilər bu sazişi diqqətlə oxuduqda başa düşürlər ki, ölkəmizdə vergi orqanı ilə sahibkarlar arasında münasibətlərin yüksək səviyyədə tənzimlənməsi üçün daha bir fürsət yaranıb. Bu sənədlə gələcəkdə hansısa problemin qarşısını əvvəlcədən almaq, ən əsası tez-tez vergi yoxlamaları ilə üzlənməmək imkanı yaranıb. Saziş sahibkarlığa lüzumsuz müdaxilələrin qarşısını almaqla onun inkişafını stimullaşdırmaq, əməkdaşlığa, qarşılıqlı etibara və şəffaf münasibətlərə əsaslanan birgə fəaliyyəti təmin etmək üçün mühüm sənəddir. Ödəyicilər sazişi bağladıqdan sonra arxayınlaşmamağa bəzi onlara vergi öhdəliklərini yerinə yetirməkdə hansısa güzəşt oluna bilər. Ödəyici bütün məsuliyyətini dərək edərək öhdəliklərinə tam şəkildə öməl etməlidir ki, qarşı tərəflə problemlər meydana çıxmasın. Bu saziş vergi öhdəliklərinə qarşı intizamlı davranış nümayiş etdirmək üçün vergi orqanı ilə bizim aramızda tərəfdaşlıq hüquqi cəhətdən təmin edir».

Vergi ödəyiciləri kifayət qədər məlumatlı deyillər

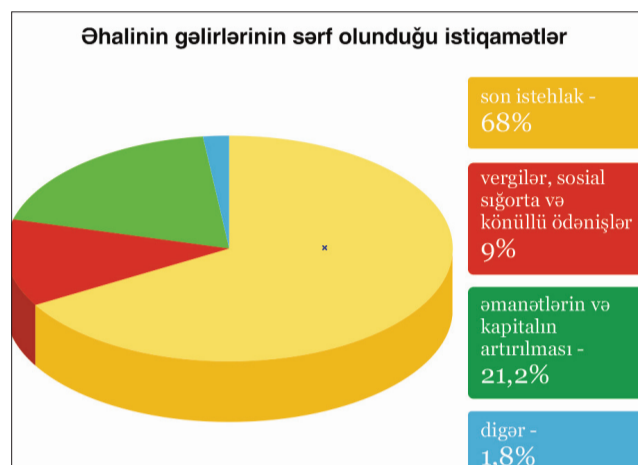
«Kopi-Servis» kiçik müəssisəsinin nümayəndəsi Çingiz Məmmədov bildirmişdir ki, vergiləri vaxtında ödəyindən, vergi bəyannamələrinin müəyyən olunmuş müddətdə təqdim etdiyi üçün indiyədək vergi orqanları ilə problemləri meydana çıxmayıb. Hər iki tərəf müəyyən olunmuş öhdəliklərə düzgün əməl etdiyindən münasibətlər qarşılıqlı etimad şəraitində inkişaf etməkdədir: «Döğrudür, hər sahibkar vergi orqanından razılıq edə bilməz, onlar arasında hansısa anlaşmazlıq səbəbindən narazılıq meydana çıxa bilər. Bunun üçün müvafiq araşdırmalar aparılır və Vergilər Nazirliyinin Apelyasiya Şurasının məsələləri araşdırılmasından sonra ədalətli qərar çıxarılır. Əksər hallarda çıxarılan qərarlar da məhz sahibkarların xeyrinə olur. Amma bununla yanaşı, çox vaxt sahibkarlar onlara yaradılmış əlverişli şəraitdən sui-istifadə edərək, öz xeyirləri üçün qanunsuzluqlara əl atırlar. Belə halda yaranan narazılıqlara görə, vergi ödəyicisini heç cür haqlı saymaq olmaz. Onu da qeyd edim ki, belə halları əksəriyyəti sahibkarların məlumatsızlığından baş verir. Ümumiyyətlə, vergi orqanlarının apardığı siyasət xoşniyyətli, əsas məqsədlərdən biri ödəyicilərin kifayət qədər məlumatlı olmalarıdır. Partnyorluq sazişi də bu xoş niyyətin bir nümunəsi sayıla bilər. Hesab edirəm ki, bu saziş bizim üçün faydalı bir sənəddir. Heç kim sahibkarları məcbur etməz ki, bu sazişi imzalasınlar. Seçim onların özünüdür. Bu amil onu göstərir ki, Vergilər Nazirliyi qarşılıqlı və açıq müzakirələr şəraitində əks tərəfi inzibati yolla deyil, könlüllük əsasında əməkdaşlığa dəvət edir».

Samir MUSTAFAYEV,
Elbrus CƏFƏRLİ

2013-cü il: makroiqtisadi göstəricilər

Bu ilin on bir ayının makroiqtisadi göstəricilərinin 2012-ci ilin eyni dövrü ilə müqayisəli təhlili ölkə iqtisadiyyatının dinamik inkişafda olduğunu göstərir. Məhsul istehsalı çoxalmış, xidmətlərin çeşidi genişlənmiş, yeni iş yerləri açılmış, ölkə iqtisadiyyatı böyümüşdür. İqtisadi və sosial tərəqqinin əsas keyfiyyət göstəricisi olan ümumi daxili məhsul (ÜDM) istehsalı ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 5,7% artaraq 52,1 milyard manata çatmışdır. Əlavə dəyərin 46,5%-i sonayə sahələrində, 11,7%-i tikinti kompleksində, 5,3%-i kənd təsərrüfatında, 5,4% -i nəqliyyatda, 9,2%-i ticarətdə və pullu xidmət sahələrində, 1,7%-i rabitədə, 13,9%-i digər sahələrdə istehsal olunmuşdur. Əhalinin hər nəfərinə 5604,2 manatlıq (7142,8 ABŞ dolları) əlavə dəyər istehsal olunmuşdur. ÜDM istehsalı qeyri-neft sektorunda 9,5%, neft sektorunda isə 1,3% artmışdır.

Sonayə sahəsində məhsul istehsalı keçən

il yanvar-noyabr ayları ilə müqayisədə 1,7% artaraq 30,8 milyard manata çatmış, onun 74,2%-i və ya 22,8 milyard manat mədəncixarma bölməsində, 20,1%-i, yaxud 6,2 milyard manat emal bölməsində, 5,1%-i və ya 1,6 milyard manat elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı bölməsində, 0,6%-i və ya 199,9 milyon manat su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı bölməsində istehsal olunmuşdur. Sonayenin neft sektorunda məhsul istehsalı 1,3%, qeyri-neft sektorunda isə 3,2% artmışdır. İqtisadi və sosial sahələrin inkişafı üçün bütün maliyyə mənbələrindən əsas kapitala 14,6 milyard manat həcmində vəsait yönəldilmiş, 9,7 milyard manatlıq tikinti-quraşdırma işləri görülmüşdür. Əsaslı vəsaitin 74,1%-ni və ya 10,8 milyard manatı daxili investisiyalar təşkil etmişdir. Ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə əsas kapitala yönəldilmiş vəsait 14,8%, o cümlə

dən tikinti-quraşdırma işlərinin aparılmasına sərf edilmiş vəsait 26,7% artmışdır. Məhsul istehsalı obyektlərinin inşasının aparılmasına investisiyanın 50,6%-i, yaxud 7,4 milyard manat sərf olunmuşdur. İlin əvvəlindən ümumi sahəsi 1 milyon 874,4 min kv.metrə bərabər yaşayış evləri, 29334 şagird yerlik ümumtəhsil məktəbləri, 1050 çərpayılıq xəstəxana, növbədə 248 nəfərə xidmət etməyə imkan verən ambulator-poliklinika müəssisəsi, 1866 yerlik məktəbəqədər təhsil müəssisələri, 864 yerlik klub, Bakı şəhərində «Gəmi təmiri və gəmiqayırma» İstehsalat Birliyi, Gəmiqayırma zavodu, Qaz turbinli istilik elektrik stansiyası, «Alov qüllələri» kompleksindəki «Fairmont Bakı» hoteli, Naxçıvanda «Arpaçay» su elektrik stansiyası, Sumqayıt şəhərində «Gilan» tekstil parkı, Polad boru zavodu, Şirvan şəhərində «Cənub» elektrik stansiyası, Abşeron rayonunda Plastik qablar və priforminlər istehsalı və «Milla» süd məhsulları və Dondurma istehsalı zavodları, Qazax rayonunda Sement zavodu və onlarla obyektlər istismara verilmişdir. İnşasına əvvəlki və cari illərdə başlanmış obyektlərin tikintisinin davam etdirilməsi üçün dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş vəsaitin on bir ay ərzində 6 milyard 618,5 milyon manatından istifadə olunmuşdur.

Ölkənin iqtisadi və sosial həyatında sürətlə inkişaf edən sahələrdən biri də informasiya texnologiyaları və rabitədir. İlin əvvəlindən əhaliyə, müəssisə və təşkilatlara 1,4 milyard manatlıq, yaxud keçən ilin müvafiq dövründə olduğundan 9,4% çox rabitə xidməti göstərilmişdir. Xidmətlərin 72,3%-i və ya 1 milyard manat əhaliyə göstərilmiş və bu göstərici 10,1% artmışdır.

Yanvar-noyabr ayları ərzində 17,2 milyard manat məbləğində və ya keçən ilin müvafiq dövründə olduğundan 9,7% çox istehlak malları satılmış, 7,3% çox, yaxud 5,7 milyard manatlıq pullu xidmət göstərilmişdir. Satılmış malların 8,9 milyard manatını və ya 51,7%-ni ərzaq məhsulları, 8,3 milyard manatını qeyri-ərzaq malları təşkil etmişdir. Əmtəə dövriyyəsinin 12,2%-i hüquqi şəxs kimi fəaliyyət göstərən ticarət təşkilatları, 37,9% bazarlar və yarmarkalar, 49,9%-i isə hüquqi şəxs yaratmadan fəaliyyət göstərən fiziki şəxslər tərəfindən həyata keçirilmişdir.

Yanvar-noyabr aylarında əhalinin gəlir

ləri keçən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 7,9 % artaraq 32,3 milyard manata, onun əhalinin hər nəfərinə düşən məbləği isə 6,5% çoxalaraq 3471,7 manata çatmışdır. Gəlirlərin 68%-i son istehlakla, 9%-i vergilər, sosial sığorta və könüllü üzvlük haqlarının ödənilməsinə, 21,2%-i isə əmanətlərin və kapitalın artırılmasına sərf olunmuşdur. Əhalinin sərəncamında 29,4 milyard manat məbləğində gəlirləri qalmış və keçən ilin müvafiq dövrünə nisbətən 7,9% artmışdır.

Maliyyə Nazirliyinin məlumatlarına əsasən, yanvar-oktyabr ayları ərzində dövlət büdcəsinə 16,2 milyard manat daxil olmuş, büdcədən 14 milyard manat vəsait xərclənmişdir. Büdcə xərclərinin 44,4%-i və ya 6,2 milyard manatı iqtisadiyyatın inkişafına, 10,3%-i (1,4 milyard manat) səhiyyə və təhsilə, 10,8 % -i (1,5 milyard manat) sosial müdafiə və sosial təminatla yönəldilmişdir. Büdcənin gəlirləri ilə xərcləri arasında ÜDM-in 4,7%-nə bərabər və ya 2 milyard 214,8 milyon manatlıq profisit yaranmışdır.

Novabr ayının 1-nə əhalinin banklardakı əmanətləri keçən ilin müvafiq dövrünə nisbətən 34,4% artaraq 6,3 milyard manat olmuş, onların 3,9 milyard manatı milli valyuta ilə, 2,4 milyard manatı isə xarici valyuta ilə qoyulmuşdur. Dövlət Gömrük Komitəsinin məlumatlarına əsasən, ölkənin dövlət və qeyri-dövlət təşkilatları və ayrı-ayrı fiziki şəxsləri yanvar-oktyabr aylarında 147 dövletlə 28,8 milyard ABŞ dolları məbləğində xarici ticarət əməliyyatları aparılmışdır. Xarici ticarət dövriyyəsinin 19,9 milyard dollarını və ya 69,2%-ni ölkədən ixrac olunmuş mallar, 8,9 milyard dollarını (30,8%-ni) ölkəmizə idxal edilmiş məhsullar təşkil etmişdir. Ticarət əlaqələrinin 88,4%-i və ya 25,5 milyard dolları MDB-dən kənar ölkələrlə, 11,6%-i (3,3 milyard dollar) MDB dövlətləri ilə aparılmışdır.

Ölkədən göndərilmiş malların 93,9%-i MDB-dən kənar dövlətlərə, 6,1%-i isə MDB ölkələrinə ixrac olunmuş, idxal olunmuş məhsulların çox hissəsi (76%) MDB-dən kənar ölkələrdən daxil olmuşdur.

Beləliklə, on ay ərzində aparılmış idxal-ixrac əməliyyatları nəticəsində 11 milyard dollarlıq, o cümlədən MDB-dən kənar ölkələrlə 12 milyard dollar məbləğində müsbət, MDB üzvü dövlətlərlə isə 924,8 milyon dollar məbləğində mənfəi ticarət saldosu yaranmışdır. Keçən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə qeyri-neft məhsullarının ixracı 9,5% artmışdır.

Rəşad SADIQOV

Vergilər Nazirliyinin beynəlxalq əlaqələri genişlənir

Vergilər Nazirliyinin Hüquq Baş İdarəsinin rəisi Samirə Musayevanın rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti təcrübə mübadiləsi məqsədilə İtaliyada olublar.

Səfərdə əsas məqsəd İtaliya Vergi Agentliyi ilə vergi sahəsində əməkdaşlıq məsələlərini müzakirə etmək idi. Müzakirələr zamanı qeyd olunub ki, İtaliyanın vergi qurumunun ən mühüm strukturlarından biri olan Daşınmaz əmlak və torpaq qeydiyyatı Agentliyi daşınmaz əmlakın idarə olunması sahəsində bərabərliyin qorunmasını və vergidən yayınma hallarının qarşısının alınmasını həyata keçirir. Ölkəmizin nümayəndələrinə ödəyicilərin bilavasitə öz vergi öhdəliklərinin

müəyyən edilməsi məqsədilə istifadə olunan yeni informasiya texnologiyaları vasitəsi - «REDDI-TEST» barədə məlumat verilərək bildirilib ki, bu sistemin köməyi ilə vergi ödəyiciləri anonim qaydada öz gəlirləri və xərcləri, ödəməli olduqları vergi məbləğlərini hesablaya bilərlər. Sistem vergi orqanlarının risk analizi metodlarından biri hesab olunur.

Tədbirdə vergi nəzarəti tədbirləri zamanı vergidən yayınma hallarının aşkar edilməsində istifadə olunan metodlar, məhkəmə işləri, hüquq strukturlarının işinin təşkili, qanunvericilik aktlarının şərh, vergi ödəyicilərinin müaciələrinin cavablandırılması və digər məsələlər barədə də fikir mübadiləsi aparılıb.

RƏQƏMLƏRİN DİLİ İLƏ

- ❖ Gələcək il **500-ə yaxın** milli standartın hazırlanması planlaşdırılır.
- ❖ Azərbaycanda qeyri-neft sektoruna yatırılan sərmayə **8%** artıb.
- ❖ Qeyri-dövlət bölməsində işçilərin orta aylıq əməkhaqqı **8,1%** artaraq **749 manat** təşkil edib.
- ❖ Bu ilin yanvar-noyabr aylarında Azərbaycanın mədəncixarma sahəsində istehsalın həcmi **22,8 mlrd. manat** olub. Xam neft hasilatı **39,5 mln. ton** olmaqla 0,5%, əmtəəlik təbii qaz hasilatı isə **16,2 mlrd. kubmetr** təşkil etməklə 2,7% artıb.

vergi təqvim

DEKABR						
I	II	III	IV	V	VI	VII
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Qeyd: Verginin ödənilmə və bəyannamənin verilmə müddətinin sonuncu günü təqvimdə göy rənglə seçilmişdir. Həmin gün istirahət və ya bayram gününə düşdüyü halda, növbəti iş gününə keçirilmişdir.

Ödənilən vergi:

20 dekabr - «(1-1)», «3», «4», «8», «10.1», «10.2» və «10.3».

«(1-1)» - Gəlir vergisi (xüsusi notariuslar üzrə): Xüsusi notariusların gəlir vergisi üzrə hesabat dövrü rübdür.

Xüsusi notariuslar tərəfindən hər ay ərzində aparılan notariat hərəkətlərinə, habelə notariat hərəkətləri ilə əlaqədar göstərilən xidmətlərə görə alınan haqlardan (xərclər nəzərə alınmadan) 10 faiz dərəcə ilə gəlir vergisi hesablanmış, hesablanmış vergi məbləği isə növbəti ayın 20-dən gec olmayaraq dövlət büdcəsinə ödənilməlidir.

«3» - Əlavə dəyər vergisi: ƏDV üzrə hesabat dövrü təqvim ayı sayılır. ƏDV ödəyən vergi ödəyicisi ƏDV-nin bəyannaməsini hər hesabat dövrü üçün hesabat dövründən sonrakı ayın 20-dən gec olmayaraq qeydiyyatda olduğu vergi orqanına verir və vergini dövlət büdcəsinə ödəyir.

«4» - Aksiz vergisi: Aksizlər üzrə hesabat dövrü təqvim ayıdır. Aksizli mallar istehsal edildikdə hər hesabat dövrü üçün vergi tutulan əməliyyatlar üzrə aksizlər hesabat dövründən sonrakı ayın 20-dən gec olmayaraq dövlət büdcəsinə ödənilməlidir və vergi orqanına bəyannamə verilməlidir.

«8» - Mədən vergisi: Mədən vergisi üzrə hesabat dövrü təqvim ayı sayılır. Mədən vergisinin ödəyicisi hesabat ayı üçün faydalı qazıntıların çıxarıldığı aydan sonrakı ayın 20-dən gec olmayaraq vergini ödəyir və bəyannamə verir. Yerli əhəmiyyətli tikinti materialları üzrə mədən

vergisini yerli (bələdiyyə) büdcəyə ödənilir və bələdiyyələrə mədən vergisinin bəyannaməsi verilir. Yerli əhəmiyyətli tikinti materiallarına kəpik-kirəmit gilləri, tikinti qumları, çınqıl xammalı aid edilir.

«10.1» - Muzdlu işlə əlaqədar ödəmə mənbəyində tutulan vergi: Muzdlu işləyən fiziki şəxslərə ödəmələr verən hüquqi şəxslər və fərdi sahibkarlar muzdlu işləyən fiziki şəxslərin hesablanmış aylıq gəlirlinə gəlir vergisini hesablamalı və hesablanmış məbləği növbəti ayın 20-dən gec olmayaraq dövlət büdcəsinə ödəməlidirlər.

«10.2» - Sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verildikdə, ödəmə mənbəyində tutulan vergi: Həyatın yığıl sığortası və pensiya sığortası üzrə bağlanmış sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verildikdə, sığorta haqları ödəyən sığortaçıların fiziki şəxslərin hesablanmış aylıq gəlirlinə gəlir vergisi hesablamalı və hesablanmış vergini növbəti ayın 20-dən gec olmayaraq dövlət büdcəsinə ödəməlidirlər.

«10.3» - Ödəmə mənbəyində tutulan digər vergilər: Hüquqi şəxslər və fərdi sahibkarlar qeyri-dövlət pensiyaları və ödəmə mənbəyində vergi cəlb olunan digər ödəmələri verərkən bu gəlirlərdən vergini tutmalı, tutulmuş məbləği gəlirin ödənilməsi üçün sonrakı ayın 20-dən gec olmayaraq dövlət büdcəsinə köçürməlidirlər.

Beynəlxalq uçotun aparılmasında tətbiq olunan qaydalar

Xanbaba Quliyev,

Auditorlar Palatasının üzvü

Əvvəlki ödəmə sayımızda

1-ci MƏRHƏLƏNİN DAVAMI

Qeyd edildi ki, ilk mərhələdə əsas məqsəd əməliyyat və faktları əks etdirən sənədlər əsasında informasiyaların toplanmasıdır və informasiyaları özündə əks etdirən sənədlər toplanmaqdan sonra uçota alınmaq (emal edilmək) üçün müəyyən qaydada çeşidlənməsi tövsiyə olunur. Sənədlərin tövsiyə olunan çeşidlənməsi (qruplaşdırılması) aşağıdakı qaydada davam etdirilir:

5. Təhtəlihesab sənədlər

Bura müəssisənin təhtəlihesab şəxsi (maddi-məsul şəxsi) tərəfindən yerinə yetirilməli icra-tapşırığın nəticəsi olaraq, aparılan nağd ödənişləri təsdiq edən pul sənədləri aid edilir. Məsələn, malsatandan alınan mala görə edilən ödəniş üçün malsatan tərəfindən təhtəlihesab şəxşə verilən kassa mədəxil orderi (o cümlədən NKA çeki, mədəxil qəbz), malsatana (xidmət göstərənə, iş görəndə) olan kreditör borcun nağd qaydada ödənişi üçün müəssisədən (kassadan) təhtəlihesab şəxşə verilən nağd pulun malsatana (xidmət göstərənə, iş görəndə) ödənilməsinə təsdiq edən qarşı tərəfin kassa mədəxil orderi və ya mədəxil qəbz, vergi və sosial sığorta haqlarının ödənilməsinə təsdiq edən bank qəbzləri, ezamiyyə ilə bağlı ezamiyyə vəərəqəsi, ezamiyyə əmri, ezam olunanın hesabatı, yol biletləri, mehmanxana (yataq) sənədləri (qəbzlər), əgər varsa, yemək xərclərini təsdiq edən sənədlər (restoran NKA çekləri, menyu vəərəqələri). Bir sözlə, məsləhət görülür ki, «təhtəlihesab sənədlər» çeşidində yalnız təhtəlihesab

şəxs tərəfindən nağd pulun qarşı tərəfə ödənişini təsdiq edən pul sənədləri aid edilsin. Təhtəlihesab şəxsin ödədiyi nağd pulun müqabilində aldığı mala (xidmətə, işə) görə qarşı tərəfdən verilən qaimə-faktura, xidmətlərin təhvil-qəbul aktı, işlərin görülməsinə dair akt (və ya hesab-faktura) isə «malların (işlərin, xidmətlərin) alışı sənədləri» çeşidində aid edilsin. Ezamiyyə sənədlərini isə bütövlükdə təhtəlihesab sənədlərə aid etmək olar.

6. İstehsal (xidmət, iş) məsrəfləri sənədləri

Bura müəssisənin anbarından (və ya xammal və materiallara görə maddi-məsul şəxsdən) müəssisənin istehsalat (xidmət, iş) sahəsinə verilən (ötürülən) xammal və materiallara dair müəssisədaxili qaimələr, tələbnamələr, aktlar, hesabatlar, xammal və materialların hazır məhsul vahidi üzrə məsrəf normasını təsdiq edən daxili sənədlər (şablonlar), kalkulyasiya cədvəlləri, təbii itki normalarını təsdiq edən daxili sənədlər, xüsusi hallarda materialların (azqiyətməli əşyaların) silinməsi aktları, istehsalatdan çıxan hazır məhsulun satış anbarına və ya aidiyyəti maddi-məsul şəxşə təhvil verilməsi barədə müəssisədaxili qaimə və ya təhvil-qəbul aktı, cari göstərilən xidmətlərin və görülməli işlərin tərkibini əks etdirən daxili aktlar və smetaların aid edilməsi məsləhət görülür.

7. Əsas vəsaitlərin ləğvi və amortizasiya sənədləri

Bura torpaq, tikili və avadanlıqların zəruri göstəriciləri ilə əks etdirilən siyahısı, onların amortizasiyasının hesablanması əks etdirən hesablama cədvəli, ləğv edilən əsas vəsaitlərin ləğviyə dair aktlar, inventarizasiya sənədləri (aktları), yeni alınmış (istismara qəbul edilmiş) torpaq, tikili və avadanlıqların faydalı istismar müddətini, tətbiq olunan amortizasiya metodunu, son qa-

lıq dəyərini və digər zəruri məlumatları əks etdirən «istismara verilməsi aktlarını» aid etmək olar. Alınan və satılan torpaq, tikili və avadanlıqların satış sənədlərinin (qaimə-faktura, alqı-satqı müqaviləsinin) bura aid edilməsi məsləhət görülmür, həmin sənədlərin «malların (işlərin, xidmətlərin) alışı sənədləri» və «malların (işlərin, xidmətlərin) satışı sənədləri» çeşidində aid edilməsi məsləhət görülür.

8. Sair gəlir və xərc sənədləri

Bu sənədlər müəssisədə nadir hallarda baş verən əməliyyatlar nəticəsində əldə edilir. Məsələn, bura maddi formada əvəzsiz alınmış maddi aktivlərə görə qarşı tərəfin (yardım verənin) verdiyi qaimə-faktura və ya təhvil-qəbul aktı, kreditör borcun bağışlanmasını təsdiq edən qarşı tərəfin təqdim etdiyi hər hansı sənəd (məktub, razılaşma, akt, protokol), yenidənqiyətləndirmə nəticəsinə yaranan artımları əks etdirən qiymətləndirmə hesabatları, maddi formada əvəzsiz verilən maddi aktivlərə görə qarşı tərəfə (yardım qəbul edənə) təqdim edilən qaimə-faktura, debitor borcu olana (alıcıya, sifarişçiyə) onun borcunun bağışlanmasını təsdiq edən qarşı tərəfə təqdim edilən hər hansı sənəd (məktub, razılaşma, akt, protokol) və ya həmin borcun sübhəli borclar kimi qiymətləndirilməsinə əsas olan hər hansı sənəd (məhkəmə qərarları və sair), yenidənqiyətləndirmə nəticəsinə yaranan azalmaları əks etdirən qiymətləndirmə hesabatları, fəvqəladə halların baş verməsi nəticəsində yaranan maddi itkiləri təsdiq edən sənədlər (daxili aktlar, dövlət orqanlarının təqdim etdiyi aktlar), yayındırılmış vergilərin, sosial sığorta haqlarının və digər məcburi dövlət ödənişlərinin, maliyyə sanksiyalarının və cərimələrin tətbiqini təsdiq edən dövlət orqanlarının rəsmi protokolları və ya qərarları aid etmək olar.

Davamı növbəti sayımızda

beynəlxalq panoram

Beynəlxalq Vergi Dialoqu

Mərakeş şəhərində Beynəlxalq Maliyyə Fondu, Dünya Bankı, İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatı, Avropa Komissiyası və Amerika İnkişaf Bankı arasında birgə əməkdaşlıq təşkilatı olan Beynəlxalq Vergi Dialoqunun 5-ci konfransı keçirilmişdir. 95 ölkənin nümayəndəsinin iştirak etdiyi konfransın məqsədi hesabatlılığı, səmərəliliyi və iqtisadi sabitliyi təmin etmək məqsədilə vergiləri müəyyən etmək və toplamaq səlahiyyətlərinin hökumətin müxtəlif səviyyələri arasında hansı formada yerləşdirilməsini müzakirə etmək idi. Beynəlxalq Valyuta Fondu, İqtisadi Əməkdaşlıq və İn-

kişaf Təşkilatı, Dünya Bankı, Avropa Komissiyası, Amerika İnkişaf Bankı, Amerika Ölkələrinin Vergi Administrasiyaları Mərkəzi və bir sıra ölkələrin nümayəndələri təqdimatlarla çıxış edərək diqqəti maliyyə muxtariyyəti və vergi rəqabəti, hökumətlərə maliyyə əlaqələri və qeyri-bərabərlik, inzibətçilik problemləri və onların həlli, islahatların siyasi aparıcıları və ölkələr arasında əməkdaşlıq məsələlərinə yönəlmişlər.

Tədbirdə Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyinin Beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin rəisi İlqar Əkbərli iştirak etmişdir.

Fransada zərərli məhsullara vergi tətbiq ediləcək

Hökumət 2014-ci ildən zərərli hesab edilən məhsullara vergi tətbiq etməyi planlaşdırır. Həmin kateqoriyadan olan məhsullara, ilk növbədə, enerji içkiləri, elektron siqaretlər, şəkər əvəziciləri və tox halında olan şərab daxil ediləcəkdir. «Enerji içkiləri, elektron siqaret, şəkər əvəziciləri və ya transformasiya olunmuş şərab insan orqanizmi üçün təhlükəli hesab edilir və onların vergiyə cəlb olunması hesabına 2014-ci ildə dövlət büdcəsinin sosial təminat sahəsində kəsiri azaltmaq planlaşdırılır», - deyir hökumətin bunnla bağlı hazırladığı hesabatda deyilir.

Mütəxəssislərin hesablamalarına görə, yeni vergi əlavə 6 milyard avro əldə etməyə imkan verəcək ki, bu da dövlət büdcəsinin sosial təminat sahəsində kəsirinin (2013-ci ildə bu kəsir 14,3 milyard avro təşkil edib) ödənilməsinə yönəldilə bilər.

Gözlənilir ki, tərkibində şəkər əvəziciləri olan məhsulların istehsalı və idxalının vergilərə cəlb edilməsi 12,6 milyon avro, tox halında olan şəraba verginin tətbiqi isə ildə 163 milyon avro gəlir gətirə bilər. Elektron siqaret və enerjili içkilərin vergiyə cəlb edilməsinin də fayda verəcəyi gözlənilir. Məsələn, təkə «Red Bull» içkisinə verginin tətbiqi ildə əlavə olaraq 12,5 milyon avro gətirə bilər. İstisna edilmir ki, tütün istehsalı və idxalına da vergi tətbiq olunacaq ki, bu da dövlət büdcəsinə hər il 220 milyon avro əlavə imkan verəcək.

Fransa hökuməti 2014-cü ildə 15 milyard avroya qonaq etməyi planlaşdırır. Avropa Komissiyası iqtisadiyyatın sağlamlaşdırılması üçün Fransa hökumətinə azı 16 milyard avro məbləğində vəsait tapmaq tələbini irəli sürüb. Bundan başqa, Avropa Birliyi bu il Fransaya büdcə kəsirini Avropa göstəricilərinə, yəni ÜDM-in 3%-i həddinə çatdırmaq üçün iki illik möhlət də verib.

Latviyada təbii sərvətlərə tətbiq olunan vergilər artacaq

Hökumət «Təbii sərvətlərə vergi haqqında» Qanuna əlavə və dəyişiklikləri dəstəkləyib. Ətraf Mühitin Mühafizəsi və Regional İnkişaf Nazirliyi tərəfindən hazırlanmış dəyişikliklərə əsasən, ayrı-ayrı mövqelər üzrə vergilərin artırılması nəzərdə tutulur.

Bir sıra sahələrin, o cümlədən poliqrafiya və kiçik su elektrik stansiyalarının nümayəndələri vergilərin artırılmasına etiraz ediblər. Baş nazir Valdis Dombrovskis Ətraf Mühitin Mühafizəsi və Regional İnkişaf Nazirliyinə dəyişikliklərin mümkün təsirlərini həmin sahələrin nümayəndələri ilə birlik-

də hesablamayı tapşırıb. Artım əsasən gips daşı, torf, kvarts qumu kimi təbii qazıntılara şamil olunaçaq. Faiz dərəcələrinin orta hesabla 20% artırılması nəzərdə tutulur. Həmçinin, ətraf mühit üçün zərərli mallara, onların qablaşdırılmasına və nəqliyyat vasitələrinə də dərəcələrin artımı planlaşdırılır.

Qanun layihəsinin məqsədi əhalini tullantıların çəşidlənməsinə stimullaşdırmaq, həmçinin emalı mümkün olmayan tullantıların həcminin azaldılmasına kömək etməkdir. Qanun layihəsində tərkibində ağır metal olmayan məhsulların emissiyasına, eləcə də karbon tullantılarına verginin dərəcələrinə də yenidən baxılıb.

ABŞ FATCA qanununu qloballaşdırmağa çalışır

Birləşmiş Ştatlarda vergi xidməti (IRS) FATCA (Xarici hesablar üzrə vergi tələblərinin yerinə yetirilməsi) çərçivəsində maliyyə institutlarının qeydiyyatı üçün yeni internet portalı istifadəyə verib. Bu qanun dünya ölkələrində banklar, sığorta və investisiya şirkətlərinin üzvlərinə amerikalı vergi ödəyiciləri və onların şirkətlərinin hesabları barədə məlumatları açıqlamaq məcburiyyətini qoyur.

FATCA qanunu 2013-ci ildən qüvvəyə minib. Bu qanuna əsasən, əməkdaşlıqdan imtina etmiş şirkətlərə və banklara 2014-ci il iyulun 1-dən ABŞ-dan həyata keçirilmiş hər bir tranzaksiyaya görə 30%-lik vergi tətbiq ediləcəkdir, onların ABŞ-ın maliyyə müəssisələrində hesabları bağlanacaq. Məsələn, vergi hətta dividendlərin ödənişi kimi passiv gəlirlərin bölüşdürülməsi zamanı da tutulacaq.

FATCA-da iştirak üçün iki model mövcuddur. Xarici banklar IRS ilə müstəqil sazişlər bağlaya və vergi xidmətinə özləri barədə məlumat verməmiş amerikalı müştərilərin əməliyyatlarından vergiləri tuta bilərlər. İkinci variant IRS və xarici banklar arasında vasitəçi kimi həmin ölkənin vergi xidməti də çıxış edə bilər. Lakin bunun üçün hökumətlərə sənəd imzalanmalıdır. Almaniya, Fransa, Böyük Britaniya, İtaliya və İspaniya ikinci yola üs-

tünlük veriblər. Razılaşmalar əsasən, həmin ölkələrin vergi xidmətləri də ABŞ-dan öz vergi ödəyiciləri barədə məlumatlar əldə edə bilər.

İstənilən halda, maliyyə institutları hər iki variantda IRS-də qeydiyyatdan keçməli, özləri haqqında məlumatları açıqlamalı və müştərilər barədə məlumat verməyə razılaşmalıdırlar. Bununla yanaşı, təşkilat təkə özünün ayrı-ayrı şirkətləri haqqında deyil, bütün maliyyə qrupu barədə məlumat verməlidirlər.

Bütün bunları poçt və ya internet portalı vasitəsilə etmək mümkündür. ABŞ vergi xidməti ikinci üsulu daha üstün hesab edir. Portal cari il avqustun 19-da fəaliyyətə başlayıb və dekabrın 31-dək test rejimində fəaliyyət göstərəcəkdir. Burada qeydiyyat qaydaları ilə tanış olmaq mümkündür. Qeydiyyatdan keçmiş xarici maliyyə institutlarının ilkin siyahısı ABŞ vergi xidməti tərəfindən 2014-ci ilin iyununda açıqlanacaq.

Rusiya ABŞ ilə ayrıca saziş bağlanması barədə razılığa gəlib. Maliyyə naziri Anton Siluanov bildirdi ki, Rusiya ABŞ-ın bu qanunu qloballaşdırmaq cəhdlərinə qarşı çıxış edir. «Biz ayrıca müqavilə bağlamaq istəyirik, bu, mahiyyətə FATCA-ya analoji ola bilər, lakin heç bir halda bu, qanun çərçivəsində olmamalıdır», - deyir o vurğulayıb.

Hindistanın vergi sistemi təkmilləşdirilir

Ölkənin Nazirlər Kabineti təsdiq olunmuş plana uyğun olaraq yeni qanunvericiliyin qəbul edilməsi ilə bağlı müzakirələri başa çatdırmağı planlaşdırır. Bu sənəd artıq iki ilə yaxındır ki, müzakirə olunur. Yeni məqallə 1962-ci ildə qəbul olunmuş köhnə gəlir vergisi haqqında qanunu əvəz etməlidir.

Ölkə rəhbərliyinin fikrincə, məqallə Hindistanın vergi sistemini modernləşdirmək, vergi inzibətçiliyində mövcud ziddiyyətləri aradan qaldırmaq üçün imkan yaradacaq və bunun nəticəsi olaraq, ölkədə vergilərin toplanması əhəmiyyətli şəkildə artacaq.

Son müzakirələr zamanı Nazirlər Kabineti məqallədə gəlir vergisinin hədd müəyyənləşdirməyə razılıq verib. Əvvəllər belə hədd mövcud deyildi. Razılaşmalar əsasən, gəlirlərinin səviyyəsi 100 milyon rupidən (100 rupi = 1,5 ABŞ dolları) artıq olan şəxslər üçün gəlir vergisinin 35%-lik dərəcəsi müəyyən edilib.

Əgər Nazirlər Kabineti müzakirələri başa çatdırarsa, o zaman yeni məqallənin qəbul olunmuş mətni qanunverici qaydada təsdiqlənmək üçün gələcək ilin sonunadək Hindistan parlamentinə təqdim ediləcəkdir. Sənəd parlament tərəfindən təsdiq olunacağı halda, artıq 2015-ci ilin aprel ayında məqallənin praktiki tətbiqi başlaya bilər.

Yuxarıdan aşağı:

1. Astara rayonunda kənd; 2. Rusiyanın Çelyabinsk vilayətində iri şəhər; 3. Gürcüstanın pul vahidi; 4. «Cəsur ürək» filmi-nin (1995) rejissoru və baş rolda çəkildiyi Avstraliya-Amerika əsilli kinoaktyor, rejissor, ssenaristin soyadı; 5. Rusiyada çay; 6. Uzunqanadkimilər dəstəsinə aid 300-dən çox növü olan və arxaya uça bilən yeganə quş; 7. Cüzeppe Verdinin «Aida» operasından personaj; 13. Patronimik adla istifadə olunur və «oğlu» mənasını verir; 14. Ağacdan, qamışdan ya da bürüncdən düzəldilən nəfəs musiqi aləti; 15. Almaniyanın Saksoniya əyalətinin paytaxtı; 16.

Alman rəssamının soyadı (1741-1807). Neoklassizm cərəyanının qadın nümayəndəsi; 18. Türk mifologiyasında planetlər tanrısı; 22. Antiquanın cənub-şərqində ən yüksək zirvəsi (dağ); 23. Azərbaycanda qədim xalq şaşıyış evi; 24. Üç musiqi ifaçılarından ibarət ansambl; 25. Ağdam rayonunda kənd.

Soldan sağa:

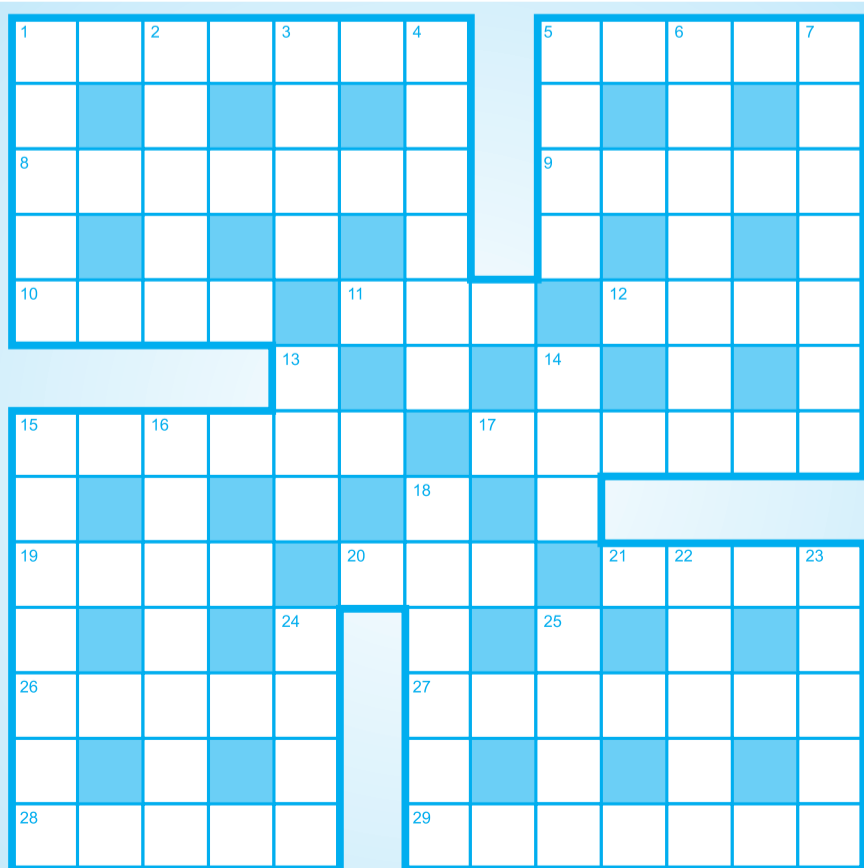
1. Kəlbəcər rayonunda kənd; 5. Fin körfəzinin cənubunda ada; 8. Sərbəst ok-sigenə malik olmayan mühit və həmin mühitdə yaşaya bilən orqanizmlər; 9. Xristianlıqda əsas bayramlardan biri; 10. Res-

publikamızda rayon; 11. RF-nin Murmansk vilayətində çay; 12. Beynəlxalq Vahidlər Sistemi (Sİ) elektrik müqaviməti ölçü vahidi; 15. İlin son ayı; 17. Yunan mifologiyasında Günəş tanrısı; 19. «Qafqaz əsiri» və ya Şürikin yeni macərələri» filmində Saaxov obrazını canlandıran Rusiyanın teatr və kino aktyorunun soyadı (1922); 20. 40 funta bərabər qədim çəki ölçü vahidi; 21. Əfsanəvi Böyük Britaniyalı agent; 26. Orqanizm daxilində qan və limfa adlanan maye toxumaları daşıyan boru sistemi; 27. Qədim yunan filosofu, tarixçisi və bioqrafı (45-127); 28. Yaponiyada şəhər; 29. ABŞ və Kanadada şolalə.

Tərtib etdi: Rafael

Qazetimizin ötən nömrəsində getmiş krossvordun cavabları:

Yuxarıdan aşağı:
1.Xəbər, 2.Nikon, 3.Lena, 4.Qossek (Fransua Jozef), 5.Qoza, 6.Limuzin - Avtobilin kuzov növü; 7.Qrinqviç, 13. Qut, 14.Bor, 15.Bastion, 16.Dadaizm, 18.Geyqer (Hans), 22.Nöimi, 23.Xudat - Respublikamızın şimalında şəhər; 24.Kinq (Stiven), 25.Orta, **Soldan sağa:**
1.Xinalıq, 5.Qulaq, 8.Bakanas, 9.Zombi, 10.Rəng, 11.Set, 12.Azov, 15.Bodrum, 17.Voyniç (Etel Lili-an), 19.Sədi, 20.Yer, 21.UNİX, 26.İkili, 27.Qarfild (Ceyms Abram), 28.Namiq (Abdullayev), 29.Realist.

idman

Azərbaycan Güləş Federasiyası “İlin ən yaxşı yarış təşkilatçısı”dır

Dekabrın 23-də «Buta Palas»da Azərbaycan Gənclər və İdman Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə keçirilmiş mərasimdə ilin ən yaxşı idmançıların, idman federasiyalarının adları açıqlanmışdır.

Mərasimdə çıxış edən gənclər və idman naziri Azad Rəhimov və Milli Olimpiya Komitəsinin vitse-prezidenti Çingiz Hüseynzadə qeyd etmişlər ki, bu il ölkəmizin idman ictimaiyyəti üçün uğurlu olmuşdur. 2013-cü ildə Azərbaycan idmançıları 800-dək medal qazanmışlar. Nətiqələr bildirmişlər ki, ölkəmizdə idman siyasətinin banisi ümummilli lider Heydər Əliyev olmuşdur. Ulu öndərin yaratdığı idman strategiyası hazırda Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir.

Sonra ilin ən yaxşı idman xadimlərinin adları elan edilmişdir.

Əvvəlcə Azərbaycan Boks Federasiyası ilin ən yaxşı federasiyası, Azərbaycan Güləş Federasiyası yarışların yüksək səviyyədə təşkil olunmasına görə, «Neftçi» İdman Sağlamlıq Mərkəzi, «Ümid» idman klubu, Kürdəmir Olimpiya İdman Kompleksi ilin ən yaxşısı seçilmişlər.

Məşqçilər Yadiqar Məmmədov (boks), İsmayıl Çöpsiyev (yunan-Roma güləşi), idmançılar Məhəmmədrəsul Məcidov (boks), Elxan Məmmədov (cüdo), Cavid Çələbiyev (boks), Orxan Səfərov (cüdo), Xetaq Qazyumov (sərbəst güləş), Teymur Məmmədov (boks), Firudin Quliyev (ağır atletika), Radik İsayev (taekvondo), Rafael Ağayev (karate) və İlham Zəkiyev (paralimpiya cüdo) mükafatlandırılmışlar.

Dünya Kuboku yarışlarında səkkiz medal

Rusiyanın Xantı-Mansiysk şəhərində keçirilən boks üzrə neft ölkələrinin Dünya Kuboku yarışlarına yekun vurulmuşdur. Komandamız turnirdə 2 qızıl, 2 gümüş və 4 bürünc medala sahib olmuşdur.

Yarışda 56 kiloqram çəki dərəcəsinə mübarizə aparan Tural Əhmədov finalda yerli boksçu Murad Arslanovu məğlub edərək qızıl medal qazanmışdır. Abdülqadir Abdullayev (91 kq) isə həlledici döyüşdə Çin idmançısı Vei Fenq üzərində qələbə qazanmışdır.

64 kiloqram çəki dərəcəsinə mübarizə aparan idmançımız Lorenzo Sotomayor yerli boksçu Georgi Lizunenko ilə final qarşılaşmasında üstün olsa da, hakimlər qələbəni rəqibə vermişlər. Batraz Qurtseyev də (81 kq) yarış gümüş medalla başa vurmuşdur. Boksçumuz finalda yerli komandanın üzvü Eduard Əbdürrəhmanova uduzmuşdur. Rüstəm Musayev (49 kq), Nəsrəddin Məmmədov (60 kq) Tamerlan Abdullayev (69 kq) və Kamran Mehdiyev (91 kq-dan yuxarı) isə bürünc medalla kifayətlənmişlər.

Güləş üzrə Azərbaycan çempionatı baş çatdı

Dekabrın 23-də «Sərhədçi» İdman Olimpiya Mərkəzində böyüklər arasında sərbəst və yunan-Roma güləşi üzrə ölkə çempionatına yekun vurulmuşdur.

Çempionatın ilk günündə yunan-Roma güləşi üzrə 55, 60, 66 və 74 kq çəki dərəcələrində 76 pəhləvan çempionluq uğrunda mübarizə aparmışdır. 55 kq çəki-də bütün rəqiblərinə qalib gələn Orxan Əhmədov fəxri kürsünün ən yüksək pilləsinə qalxmışdır. Taleh Məmmədov (60 kq), Həsən Əliyev (66 kq) və Rüstəm Əliyev (74 kq) də öz çəki dərəcələrində daha güclü olduqlarını sübut edərək, qızıl medala sahib olmuşlar.

Çempionatın ikinci günündə yunan-Roma güləşi üzrə 84, 96 və 120 kiloqram, sərbəst güləş üzrə 55 və 60 kiloqram çəki dərəcələrində 116 pəhləvan mübarizə aparmışdır. Yunan-Roma güləşi üzrə yarışda Mate Savadze (84 kq), Araz Həsənov (96 kq), Valera

Rodriges (120 kq), sərbəst güləşçilərin mübarizəsində isə Namiq Sevdimov (55 kq) və Hacı Əliyev (60 kq) fəxri kürsünün ən yüksək pilləsinə qalxmışlar.

Dekabrın 23-də, yarışın sonuncu günündə sərbəst güləş üzrə 66, 74, 84, 96 və 120 kiloqram çəki dərəcələri üzrə 109 pəhləvan mübarizə aparmışdır. Maraqlı idman mübarizəsi şəraitində keçən qarşılaşmalarda Ruslan Dibirhacıyev (66 kq), Əşrəf Əliyev (74 kq), Həməzət Osmanov (84 kq), Xetaq Qazyumov (96 kq) və Cəmaləddin Məhəmmədov (120 kq) bütün rəqiblərinə qalib gələrək Azərbaycan çempionu adını qazanmışlar.

Qeyd edək ki, çəki dərəcələri üzrə ilk 3 yeri tutmuş idmançılar Azərbaycan Güləş Federasiyası tərəfindən müvafiq diplom, medal və pul mükafatı ilə təltif olunmuş, həmin güləşçilər ölkə yığma komandasının heyətinə cəlb edilmiş və tam dəst idman geyimi ilə təmin olunmuşlar.

mozaika

Danışır robot-astronavt Kirobo

texnologiya

O, Beynəlxalq Kosmik Sistemdə ilk missiyasını yerinə yetirərək astronaut Koiçi Vakato ilə söhbət etmişdir. Dialoqun videosu Yaponiya Kosmik Agentliyi tərəfindən yayımlanmışdır. Kosmosdakı təəsüratlarını insanla bölüşən robot, K.Vakato ilə tanışlığa məmnun olduğunu bildirmiş, hətta Şaxta babadan Yeni il hədiyyəsi arzuladığını da demişdir.

Astronavt: «Mən sənənlə görüşü çoxdan gözləyirdim».

Robot: «Mən də sizinlə tanış olmaq istəyirdim».

Astronavt: «Kirobo, sən artıq çəkisizliyə alışmısan?».

Robot: «Bəli, heç bir problem yoxdur».

Astronavt: «Burada qravitasiya olmadığına görə, sən havada üzə bilərsən».

Robot: «Bəli elədir, biz üzürük».

Astronavt: «Kirobo, sən Şaxta babadan hansı hədiyyəni almağı arzulayırsan?».

Robot: «Oyuncaq raket».

Kirobonun müəllifi mühəndis Tomotako Takahaşidir. Onun əsas vəzifəsi astronavtların stressdən çıxmasına kömək etmək və onları söhbətlə əyləndirməkdir. Robot həm şifahi əmrləri, həm də jestləri yerinə yetirməyi, sualları cavablandırmağı və söhbəti davam etdirməyi bacarır. O, həm də özünü maarifləndirmə ilə məşğul ola bilər.

Sağlam qidalanmağa maraq güclənir

sağlam həyat tərz

Amerika Birləşmiş Ştatlarının Sterling-Rice Group kommunikasiya şirkəti 2014-cü ilin mətbəx təmayülləri-nə həsr olunmuş araşdırmanın nəticələrini açıqlamışdır. Araşdırmada məşhur aşpazlar və işə müəssisələrinin sahibləri iştirak etmişlər. Şirkət analitiklərinin açıqlamasına görə, gələcək sağlamlıq qidalanmağa meyil əsaslı şə-

kildə güclənəcək. Çay yarpaqlarından yalnız içki kimi deyil, həm də ədviyyat kimi istifadə ediləcək. Mətbəxdə sumax kimi Şərqi sülfiyində geniş yayılmış ədviyyatlara tələbat xeyli artacaq. Gözlənilməyincə, alternativ zülal qaynaqlarına, məsələn, keçi, dovşan, göyərçin ətinə tələbat nəzərəcəp-racaq dərəcədə güclənəcək. ABŞ-in

iaşə müəssisələri sahiblərinin milli assosiasiyasının məlumatına görə, 2014-cü ildə yerli ərzaq məhsullarından hazırlanan yeməklər daha populyar olacaq. Assosiasiyanın vitse-prezidenti Hadson Raylinin fikrincə: «İndi istehlakçı nə yedişinin və yediyi ərzağın haradan gətirildiyinin heç vaxt görünməmiş dərəcədə marağındadır».

Antraktidanın sirli piramidaları

maraqlı

Amerika və avropalılardan ibarət tədqiqat qrupu müəyyən edib ki, şimal materikin ərazisində üç qədim piramida yerləşir. Alimlər əminliklə söy-

ləyirlər ki, bu piramidalar əllə tikilib. İki piramida sahiləndən 16 kilometr kənarda yerləşir, üçüncü isə sahil xəttinin lap yanındadır. Hazırda Antrakti-

danın ərazisi buzla örtülüdür, alimlər hələ də ordan dinozavr və yaşillıqları tapırlar. Bu isə sübut edir ki, nə vaxtsa materik yaşantılar ərazi olub.

Ömür keçir, gün keçir...

camiiyyət

Dünyada qadınların orta ömrü kişilərdən artıqdır. İndi ən uzun ömür sürən qadınlar Honqkonqda yaşayırlar. Bu ölkədə qadınların orta ömrü 87 ildir. Ən qısa orta ömür isə Afrika ölkəsi olan Syerra Leone-də qeydə alınmışdır: cəmi 45 il. Qadınlar arasında orta ömür uzunluğuna görə sonrakı yerləri 86 illə Yaponiya və San Marino tutur. Fransa, İtaliya, İspaniya və İsveçrədə qadınlar orta hesabla 85 il, Avstraliya, Avstriya, İslandiya, İsrail, Cənubi Koreya, Lüksemburq, Malta, Norveç, Portuqaliya, Sinqapur və İsveçdə 84 il, Belçika, Kanada, Almaniya, Yunanıstan, İrlandiya, Hollandiya, Yeni Zelandiya və Sloveniyada 83 il yaşayırlar.

Kişilərin orta ömrü qadın-

lara nisbətən 5-6 il qısadır.

İsveçrə və İslandiyada kişilərin orta hesabla 81 il ömür sürürülər ki, bu da dünyada ən yüksək göstərici sayılır. Sonrakı yerləri 80 il orta ömürlə Avstraliya, Honqkonq, İsrail, İtaliya, Malta, San Marino, Sinqapur və İsveç tutur.

Türkiyədə orta ömür qadınlar arasında 78, kişilər arasında 71 ildir.

Ən çox yaşlı insanların olduğu ölkə Yaponiyadır. Bu ölkədə hər dörd nəfərdən biri 65 və daha yuxarı yaşdadır. 127,3 milyon əhalisi olan Yaponiyada 30,5 milyona yaxın yaşlı insan yaşayır. Almaniya və İtaliyada yaş 65 və daha yuxarı olan insanlar əhalinin hər yüz nəfərindən 21-ni təşkil edir. Bolqarıstan, Portuqa-

liya, İsveç və Yunanıstanda bu göstərici yüzə 19, Finlandiya, Avstriya, Belçika, Estoniya və İspaniyada isə yüzə 18-dir.

Çində hər yüz nəfərdən 9-nun, yəni 122,3 milyon nəfərin yaşı 65 və daha yuxarıdır. Dünyada əhalisinin sayına görə (1,2 milyard) ikinci yerdə olan Hindistanda hər yüz nəfərdən cəmi 5-i 65 il və bundan yuxarı ömür sürür.

Orta ömrün ən qısa olduğu ölkələr Qərbi Afrikadadır. Qaradənizdəki Syerra Leone Respublikasında insanlar orta hesabla 45 il yaşayırlar. Bu, dünyada ən qısa orta ömürdür. Afrika qitəsinin kasıb ölkələrində orta ömür 45-59 yaş arasında dəyişir.

Peykimiz gəlir gətirir

Azərbaycanın ilk peyk proqramının reallaşdırılmasından əldə etdiyi gəlirlər 10 milyon dollara çatıb. «Azərkosmos» ASC-dən bildirildiyinə görə, hazırda Azərbaycanın peyk operatoru tərəfindən «Azerspace/Africasat-1a» peykinin resurslarının 50 faizindən çoxu reallaşdırılıb. Peykinin köməyi ilə 70 televiziya və radiokanal yayımları ki, bunun da 19-u yerlidir.

Peyk televiziya kanallarının standart və birbaşa yayımını həyata keçirir.

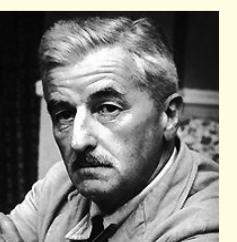
«Azerspace/Africasat-1a» rabitə peyki 46 dərəcə Şərqi uzunluq dairəsində, geostasionar orbitdə yerləşir.

İstifadəçilər televiziya kontentinə baxmaq üçün peyk qəbulçularını bu formada tənzimləməlidirlər: tezlik - 11169 MHz, sürət - 20400, polyarlaşma - Horizontal və FEC - 5/6.

Müdrüklər deyib ki...

«Həyat əmlak deyil ki, qoruyasan. Həyat elə bir qismətdir ki, gərək onu başqaları ilə bölüşəsən».

Uilyam Folkner (1897-1962)

«Vergilər» qəzetinə 2014-cü il üçün abunə kampaniyası davam edir

ELAN

Azərbaycanın bütün şəhər və rayonlarında «Vergilər» qəzetinin illik abunə haqqı (çatdırılma xərcləri daxil olmaqla) **20 manat 80 qəpik** təşkil edir. Qəzetimizə abunə yazılmaq üçün abunə haqqını redaksiyamızın aşağıda göstərilən bank hesabına köçürməyiniz xahiş olunur.

VÖEN: 1300327481; H/h AZ46ATAZ01200012258000138090; «Atabank» ASC; Kod:507581
VÖEN: 9900006651; M/h: AZ50NABZ0135010000000032944; SWIFT: BIK ATAZAZ22